

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2118989

**VPLYV PODNIKANIA NA ROZVOJ VYBRANÉHO
MIKROREGIÓNU**

2010

Katarína Vindišová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**VPLYV PODNIKANIA NA ROZVOJ VYBRANÉHO
MIKROREGIÓNU**

Diplomová práca

Študijný program:	Manažment rozvoja vidieckej krajiny a vidieckeho turizmu
Študijný odbor:	3.3.5. Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ:	Lýdia Bezáková, JUDr., CSc.

Nitra 2010

Katarína Vindišová, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Katarína Vindišová, vyhlasujem, že som Diplomovú prácu na tému „Vplyv podnikania na rozvoj vybraného mikroregiónu“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 26. apríla 2010

Katarína Vindišová

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani JUDr. Lýdii Bezákovej, CSc. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Mikroregión CEDRON je záujmovým združením obcí Cabaj-Čápor, Mojmírovce, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Štefanovičová a Veľká Dolina. Obce sa spojili za účelom dosiahnutia spoločných cieľov (odkanalizovanie obcí, ČOV, rozvoj cestovného ruchu). Podnikatelia sa svojou činnosťou nepodieľajú na rozvoji mikroregiónu, prípadne je to málo badateľné. V podmienkach trhovej ekonomiky hybnou silou úspešného rozvoja spoločnosti je podnikanie. Podnikanie patrí medzi spoločensky a ekonomicky žiaduce aktivity. Úlohou štátu a jeho orgánov je, aby pre podnikanie vytvoril také legislatívne podmienky, ktoré okrem uspokojovania súkromných potrieb a záujmov plnili aj funkcie z hľadiska rozvoja celej spoločnosti. Dôležitý je vzťah obce v oblasti spolupráce s podnikateľskou sférou, obidva subjekty majú záujem o rozvoj daného územia, na ktorom pôsobia. Podnikateľské subjekty odvádzajú dávky do obecného rozpočtu formou daní. Podnikateľské subjekty využívajú infraštruktúru príslušného územia. Na rozvoji a zveľad'ovaní obce sa zúčastňujú aj samotní občania obce. Obce aj napriek nepriaznivým trendom plnia svoju funkciu ako základnej jednotky spoločenského života na vidieku. Bez rozvoja obcí nie je možný ani rozvoj mikroregiónov, regiónov a štátu.

Cieľom diplomovej práce je analýza právnych foriem podnikania a ich vplyv na rozvoj mikroregiónu CEDRON. Objektom skúmania je záujmové združenie právnických osôb CEDRON, ktoré je registrované od roku 2000 na Krajskom úrade v Nitre a vybrané podnikateľské subjekty, nachádzajúce sa na území daného mikroregiónu.

Kľúčové slová: podnikanie, podnikateľ, obec, mikroregión, záujmové združenie

Abstrakt

Microregion CEDRON is an interest association of villages Cabaj-Čápor, Mojmirovce, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Štefanovičová and Veľká Dolina. These villages have connected to achieve some common goals (sewerage, wastewater treatment plant, tourism development). Entrepreneurs do not participate on the development of microregion at all or it is hardly noticeable. Under market economy conditions entrepreneurship is the driving force of successful development of society. Entrepreneurship belongs between socially and economically desirable activities. The role of the state and its authorities is to create legislative conditions for entrepreneurship that satisfy private needs and interests and perform functions in the field of development of whole society. The relationship of village and enterprises in the area of cooperation is very important because both subjects are interested in the development of territory they operate on. Enterprises pay contributions to the regional budget, they use infrastructure of the territory. Residents of the village also participate on its development. Despite all the negative trends villages perform their function of a basic unit of social life in rural areas. Without the development of villages, the rise of microregions, regions and state is also impossible.

The objective of this diploma thesis is the analysis of legal forms of businesses and their impact on the development of microregion CEDRON. The object of examination is the interest association of legal entities CEDRON, registered since 2000 in the Regional Office in Nitra and selected businesses in the territory of microregion.

Key words: entrepreneurship, entrepreneur, village, microregion, interest association

Obsah

Obsah	7
Zoznam skratiek	9
Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	12
1.1 Podnikanie	12
1.1.2 Obchodné spoločnosti	16
1.2 Región	16
1.2.1 Produkčné činnosti regiónu	18
1.3 Ekonomická základňa vidieka	19
1.3.1 Vymedzenie pojmu vidiek	20
1.3.1.1 Rozvojový potenciál vidieka	20
1.3.1.2 Cestovný ruch	20
1.4 Obec	21
1.4.1 Orgány obce	24
1.4.1.1 Kompetencie obce	25
1.4.1.2 Majetok obce	25
1.4.2 Samospráva	26
2 Cieľ práce	29
3 Metodika práce a metódy skúmania	30
4 Výsledky práce	31
4.1 Právne formy podnikania v mikroregióne CEDRON	31
4.1.1 Legislatívne podmienky podnikania	31
4.2 Charakteristika mikroregiónu CEDRON	37
4.2.1 Mikroregión CEDRON	37
4.3 Štruktúra podnikateľskej sféry mikroregiónu CEDRON	38
4.3.1 Štruktúra podnikateľskej sféry obce Cabaj – Čápor	38
4.3.2 Štruktúra podnikateľskej sféry obce Mojmírovce	39
4.3.3 Štruktúra podnikateľskej sféry obce Poľný Kesov	40
4.3.4 Štruktúra podnikateľskej sféry obce Svätoplukovo	40
4.3.5 Štruktúra podnikateľskej sféry obce Štefanovičová	41
4.3.6 Štruktúra podnikateľskej sféry obce Veľká Dolina	41
4.4 Základné údaje o obciach, ktoré patria do mikroregiónu CEDRON	42

4.4.1	Obec Cabaj – Čápor	42
4.4.2	Obec Mojmírovce	44
4.4.3	Obec Poľný Kesov	46
4.4.4	Obec Svätoplukovo	48
4.4.5	Obec Štefanovičová	50
4.4.6	Obec Veľká Dolina	52
4.5	Vplyv podnikania na rozvoj mikroregiónu CEDRON	53
4.5.1	Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Cabaj – Čápor	53
4.5.2	Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Mojmírovce	55
4.5.3	Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Poľný Kesov	55
4.5.4	Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Svätoplukovo	55
4.5.5	Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Štefanovičová	56
4.5.6	Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Veľká Dolina	56
5	SWOT analýza	57
	Záver	58
	Zoznam použitej literatúry	61
	Prílohy	64

Zoznam skratiek

CR	cestovný ruch
ČOV	čistička odpadových vôd
ČSR	Česko-slovenská republika
EÚ	Európska únia
FO	fyzická osoba
kol.	kolektív
PD	poľnohospodárske družstvo
PHSR	program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO	právnická osoba
SHR	samostatne hospodáriaci roľník
SR	Slovenská republika
SWOT	strenghts, weaknesses, opportunities, threats
VÚC	vyšší územný celok
ŽP	životné prostredie

Úvod

Súčasťou ústavného systému SR je územná samospráva. Uskutočňovanie verejných záležitostí na úrovni miest, obcí a regiónov má význam pre život obyvateľov obcí a miest. Samosprávu nemôžeme chápať ako protiklad štátnej správy.

Základnou jednotkou samosprávy sú obce, mestá a vyšší územný celok. Pre súčasnú samosprávu je charakteristické, že je budovaná na princípe decentralizácie. Príslušné orgány samosprávy sú volené občanmi, v dôsledku čoho sú relatívne nezávislé od ústredných orgánov štátnej správy.

Podľa zákona o obecnom zriadení obec je samostatný územný a správny celok združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a finančnými prostriedkami. Svoje potreby financuje z vlastných príjmov, ako aj zo štátnych dotácií.

Ako právnická osoba využívaním svojej právnej subjektivity vstupuje do mnohých právnych vzťahov, ktoré prispievajú jej vlastnému rozvoju a tým aj k rozvoju príslušného regiónu. Sú to početné vzťahy jednak so štátnymi orgánmi a vzťahy so subjektami činnými vo verejnom a súkromnom sektore. Vzťah orgánov štátu spočíva v tom, že orgány štátu poskytujú obciam odbornú pomoc a podieľajú sa na odbornej príprave poslancov obecných zastupiteľstiev a zamestnancov obcí. Obce zase poskytujú týmto orgánom potrebné údaje pre evidenciu vedenú orgánmi štátu.

Veľmi dôležitý je vzťah obce v oblasti spolupráce s podnikateľskou sférou, pretože obidva subjekty majú záujem o rozvoj územia, na ktorom pôsobia. Podnikateľské subjekty odvádzajú dávky do obecného rozpočtu formou daní a obec môže tiež vytvoriť podnikateľský subjekt. Podnikateľské subjekty zase využívajú infraštruktúru príslušného územia. Na rozvoji a zveľadňovaní obce sa zúčastňujú aj samotní občania obce. Prostredníctvom platenia daní a poplatkov sa podieľajú na naplňaní rozpočtu obce, zároveň sú aj cieľovou skupinou niektorých výdavkov rozpočtu obce, najmä pokiaľ ide o poskytovanie sociálnych dávok. Obec v súlade so svojimi kompetenciami plní a zabezpečuje úlohy s cieľom ďalšieho rozvoja obce predovšetkým usmerňovaním ekonomických aktivít.

Obce napriek súčasným nepriaznivým hospodárskym a ekonomickým trendom v posledných rokoch plnia svoju funkciu ako základnej jednotky spoločenského života na vidieku. Nie je to len poľnohospodárska a obytná funkcia. Obce si vydobili pevnú pozíciu

v rozvoji regiónu. Bez rozvoja obcí nie je možný ani rozvoj mikroregiónov, regiónov a štátu.

Rozvoj územnej spolupráce bez spolupráce s podnikateľmi nie je možný ani bez rozvoja podnikania v danom regióne. Obce svoje potreby financujú z vlastných príjmov, ako sú daň z nehnuteľnosti, stavieb, pozemkov, mieste poplatky a podobne.

Obce môžu spolupracovať aj s existujúcimi podnikateľskými subjektmi, obchodnými spoločnosťami, družstvami alebo môžu rozvíjať svoje vlastné aktivity.

V súčasnosti podmienky podpory regionálneho rozvoja sú upravené zákonom č.503/2001 Z.z. tento zákon upravuje aj pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a samosprávnych krajov pri poskytovaní podpory rozvoja regiónov. V zmysle zákona hlavnými cieľmi podpory regionálneho rozvoja je zabezpečiť vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj Slovenskej republiky, zmierňovať rozdiely v úrovni hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalé udržiavanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Podnikanie

Fyzické a právnické osoby podľa Obchodného zákonníka majú právo slobodne rozvíjať svoju súťažnú činnosť v záujme dosiahnutia hospodárskeho prospechu a združovať sa na výkon tejto činnosti. Pri realizácii hospodárskej súťaži sú povinné dbať na právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže a svoju účasť nesmú na súťaži zneužívať.

Podľa Obchodného zákonníka, sa podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Bezáková, L. (2008) uvádza, že medzi pojmové znaky podnikania patrí :

- sústavnosť činnosti. Rozumieme ňou pravidelnosť alebo opakovateľnosť činnosti, podnikaním teda nie je len príležitostne vykonávaná zárobková činnosť,
- samostatnosť podnikateľa znamená, že ten, kto činnosť vykonáva, nie je vo vzťahu podriadenosti k tomu, pre ktorého činnosť vykonáva,
- výkon činnosti vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. Rozumieme tým, že zmluvy uzavierané pri podnikaní uzaviera podnikateľ vo svojom mene a zodpovedá za ich porušenie. Zodpovednosťou v tomto prípade sa rozumie zodpovednosť za výsledky podnikateľskej činnosti spojené s úspechom, pokiaľ ide o dosiahnutý zisk, alebo napr. s prípadným úpadkom,
- vykonávanie činnosti za účelom dosiahnutia zisku; nie je rozhodujúce, či činnosť bola skutočne zisková, ale či sa vykonávala s úmyslom dosiahnuť zisk. Na to aby išlo o podnikanie, musia byť všetky znaky naplnené súčasne.

Taktiež Bezáková, L. (2008) uvádza, že podnikateľom môže byť:

- osoba zapísaná v obchodnom registri. Do obchodného registra sa povinne zapisujú obchodné spoločnosti, družstvá, iné právnické osoby, o ktorých to ustanovuje zákon a zahraničné osoby. Fyzické osoby sa zapisujú na vlastnú žiadosť, alebo ak tak ustanoví osobitný zákon,
- osoba (fyzická alebo právnická), ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov. Do tejto kategórie zaraďujeme tzv. slobodné povolania, ďalej činnosť bánk, usporadúvanie lotérií a iných podobných hier, baníctvo a pod.,

- fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu. Ide o samostatne hospodáriaceho roľníka zapísaného do evidencie obce podľa zákona č. 219/1991 Zb. Pokiaľ sa samostatne hospodáriaci roľník do evidencie obce neprihlási, nemá postavenie podnikateľa podľa Obchodného zákonníka a jeho právne pomery sa spravujú výhradne Občianskym zákonníkom.

Podľa Kováča, M. (2003) podnikateľ vykonáva podnikateľskú činnosť podľa vlastných rozhodnutí. Pokiaľ podnikateľ vykonáva v rámci svojho podnikania určitú činnosť pre iné osoby, vykonáva túto činnosť na zmluvnom čiže obchodno-právnom základe.

Bielik, P. (1997) definuje podnikanie ako činnosť, ktorou uspokojujeme cudzie potreby, pričom sa snažíme dosiahnuť zisk a tak uspokojiť aj vlastné potreby. Nie každý je však schopní a ochotní podnikáť, byť podnikateľom.

Podľa Cibákovej, V. – Strážovskej, E. (1994) je každá podnikateľská činnosť spojená s podnikateľským rozhodovaním, s výberom najvhodnejších možností k dosiahnutiu cieľov. Toto rozhodnutie nesie v riziko dôsledkov. Autorka uvádza, že vysoká rizikovosť podnikateľskej činnosti je neistota z dosiahnutia stanovených výsledkov a riziko z podnikania možno považovať za základnú charakteristiku podnikateľskej činnosti.

Cibáková, V. – Strážovská, E. (1994) konštatujú, že podnikanie je vždy spojené s rizikom a preto sa podnikateľ snaží riziko minimalizovať.

Podľa Kopála, L. – Urmína, F. (1994) základom malého podnikania u nás, ale aj vo svete boli remeslá. Plnili nielen funkciu hospodársku, ale aj funkciu sociálnu a spoločenskú.

Morháčová, J. (2002) konštatuje, že k najväznejším problémom slovenských podnikateľov patrí zlé fungovanie súdov a vysoké odvodové zaťaženie.

Gozora, V. – Kretter, A. (1999) definujú podnikanie ako kreatívnu činnosť, ktorá prispieva k dosiahnutiu stanovených cieľov, stanovených platnými legislatívnymi normami. Konštatujú, že podnikanie fyzických osôb patrí k jednoduchšej forme aktivovania kreativity v podnikateľskej činnosti. K zvládnutiu rôznych situácií by mali byť podnikatelia kreatívny v spôsobe svojej prezentácie, prístupe k zákazníkom a vo výrobe. Podpora predaja by mala podporiť atraktivitu služieb a tovarov a tým pomôcť podnikateľom presadiť sa na trhu.

Podľa Ovečkovej, O. (2005) vymedzenie pojmu podnikanie úzko súvisí s pojmom podnikateľ, lebo podnikanie je definované ako činnosť vykonávaná podnikateľom. To znamená, že podnikateľskú činnosť t.j. podnikat', môže len podnikateľ, teda ten, kto je na to oprávnený. V opačnom prípade nejde o podnikanie.

Taktiež Ovečková, O. (2005) konštatuje, že podľa Obchodného zákonníka podnikaním je len taká činnosť, ktorú vykonáva podnikateľ a zároveň kumulatívne spĺňa všetky znaky, ktoré požaduje zákon. Sú to: samostatnosť, sústavnosť, uskutočňovanie vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku.

Podľa Ovečkovej, O. (2005) hlavným účelom podnikania je dosiahnutie zisku t.j. majetkového prospechu. Podnikateľ teda podniká preto, aby dosiahol zisk. Z hľadiska posúdenia tohto znaku podnikateľskej činnosti nie je rozhodujúce, či zisk bol skutočne dosiahnutý. Dôležitý je cieľ podnikateľskej činnosti, teda to, či podnikateľ vyvíjal činnosť s úmyslom dosiahnuť zisk.

Podľa Vozára, J. (2005) podnikanie nemožno zúžiť iba na súperenie priamo si konkurujúcich výrobcov alebo poskytovateľov služieb ponúkajúcich pravidelne, teda nie príležitostne rovnaké či podobné výrobky alebo služby.

Bezáková, L. (2008) konštatuje, že v rámci podnikania je potrebné klásť dôraz na vytváranie rovnakých podmienok pre všetky právne formy podnikania.

Taktiež podľa Vozára, J. (2005) je významné chrániť a rešpektovať ochranu zdravia alebo životného prostredia. Rešpektovanie väčšiny týchto požiadaviek si vyžaduje vynaloženie určitých výdavkov a ich nerešpektovanie zo strany podnikateľa by sa nevyhnutne prejavilo ako zníženie prevádzkových nákladov a tým získanie neoprávnenej výhody v hospodárskej súťaži.

Kováč, M. (2003) definuje podnikanie ako samostatné rozhodovanie o zámere podnikania, právnej formy a umiestnení podniku a taktiež o rozdelení a použití zisku podniku.

Podľa Kováča, M. (2003) podnikanie je činnosť zabezpečujúca premenu zdrojov na výrobky alebo služby uspokojujúce potreby obyvateľov. Ďalej konštatuje, že podnikanie je proces zhodnocovania vecí vynakladaním práce a zručnosti ľudí.

Kováč, M. (2003) identifikuje nasledovné podnikateľské činnosti:

- vypracovanie podnikateľského zámeru
- plánovanie podnikania
- realizácia podnikateľského systému

- výroba výrobkov a poskytovanie služieb
- zabezpečovanie predaja výrobkov a služieb
- vyhodnotenie podnikania

Podľa Sedláka, M. (1995) cieľové zameranie podnikateľskej činnosti vyplýva z poznania vývoja trhu. Podnikateľský zámer, jeho reálnosť sa overuje prostredníctvom trhu. Trh je veľmi rizikový, neistý a dynamický.

Majeríková, M. (2005) uvádza, že podstatnou náležitosťou spoločenskej zmluvy, ktorou sa zakladá obchodná spoločnosť je uvedenie obchodného mena. S týmto názorom treba súhlasiť a tvorbe obchodného mena treba venovať náležitú pozornosť. Obchodné meno sprevádza podnikateľa v jeho podnikateľských aktivitách a predstavuje jeho individualizáciu, t.j. jeho odlíšenie od iných podnikateľských subjektov v tom istom konkurenčnom prostredí. Obchodné meno je reprezentantom získanej povesti podnikateľa a celkového vnímania jeho existencie a pôsobenia zo strany verejnosti.

Podľa Kováča, M. (2003) podnikanie ako sústavná činnosť vyžaduje pravidelne opakujúcu sa činnosť. Príležitostne a občasne vykonávaná činnosť nie je podnikanie. Podnikateľský subjekt vykonáva podnikateľskú činnosť podľa vlastných rozhodnutí, na vytváranie tejto činnosti zakladá podnik, slúžiaci na podnikanie.

Kováč, M. (2003) konštatuje, že podnikateľ vykonáva činnosť na vlastnú zodpovednosť, tak že v plnej miere znáša podnikateľské riziko. Podnikateľ vykonáva činnosť za účelom dosiahnutia zisku. Autor ďalej konštatuje, že dosiahnutie zisku nie je rozhodujúce, dôležité je s akým cieľom vykonáva podnikateľskú činnosť.

Podľa Zoborského, J. M. (2006) dane sú jedným z najvýznamnejších ekonomických nástrojov. Výška daňového zaťaženia ovplyvňuje všetky ekonomické aktivity, vrátane podnikania v agrosektore. Nová koncepcia daňovej sústavy uplatňovaná od 1.1. 1993 smeruje k zjednocovaniu daňových podmienok pre rôzne subjekty podnikania a tiež k tomu, aby súhrnné zaťaženie bolo porovnateľné s medzinárodnými štandardami. Daň je povinná platba, ktorú subjekt (podnik, organizácia, domácnosť) odvádza v stanovenej výške a lehote.

Zoborský, J.M. (2006) v súlade s ekonomickou klasifikáciou dane rozdeľuje:

- dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku:
  - daň z príjmov FO
  - zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov

- z podnikania a inej zárobkovej činnosti
- daň z príjmov PO
- dane z majetku
  - daň z pozemkov
  - daň zo stavieb
  - daň z bytov

1.1.2 Obchodné spoločnosti

Podľa Bezákovej, L. (2008) obchodnou spoločnosťou je samostatná právnická osoba, ktorá sa zakladá za účelom vykonávania podnikateľskej činnosti. Obchodný zákonník upravuje tieto spoločnosti:

- verejná obchodná spoločnosť
- komanditná spoločnosť
- spoločnosť s ručením obmedzeným
- akciová spoločnosť

Obchodná spoločnosť je združením dvoch alebo viacerých osôb, ktoré vykonávajú pod spoločným názvom podnikateľskú činnosť. Zakladateľmi obchodnej spoločnosti môžu byť tak fyzické, ako aj právnické osoby.

1.2 Región

Posluch, M – Cibulka E. (2006) konštatujú, že v súčasnom období je na úrovni Európskej únie dosť zjavne pozorovateľná tendencia k regionalizácii.

Na základe zákona o podpore regionálneho rozvoja región je územne vymedzený priestor na tvorbu a uskutočňovanie regionálnej a štrukturálnej politiky na úrovni druhého stupňa alebo tretieho stupňa podľa klasifikácie štatistických územných jednotiek.

Podľa Balážovej, E. (2005) pojem región predstavuje vnútorne súdržné územie, primerane ekonomicky a kultúrne sebestačné, schopné primeranej autonómie. Posledné legislatívne zmeny postavili do popredia ako základnú formu (stupeň) priestorovej štruktúry samosprávny kraj – región.

Balážová, E. (2005) ďalej uvádza, že región môžeme ponímať ako spojenie obcí, okresov alebo krajov. Takéto vymedzenie regiónu je preto pomerne variabilné a jeho konkrétna definícia súvisí s danými konkrétnymi podmienkami, požiadavkami a kritériami, ktoré by mali vytvárať homogénny región.

Tvrdoň, J. (1995) charakterizuje región ako dynamický prvok väčšieho celku, ktorého skutočné rozmery nie sú vždy dané a skutočná veľkosť je daná intenzitou pôsobenia ekonomických síl. Ďalej sa zamýšľa, že regionálna veda pristupuje k vymedzeniu regiónu, ako subsystému priestorového systému štátu.

K základným charakteristikám regiónu patria:

- prírodno-geografické znaky
- diverzifikovaná územno-hospodárska činnosť
- vysoká intenzita vnútroregionálnych väzieb schopnosť reprodukovať rastové potreby prevažne z vlastných zdrojov

Jarábková, J. (2007) uvádza, že pod pojmom región možno chápať každú územnú jednotku, rôznej veľkosti.

Balážová, E. (2005) charakterizuje mikroregión ako nižší územný celok, definovaný prírodnými danosťami, záujmom účastníkov spoločne rozvíjať dané územie. Do regiónov sa spájajú také územné celky, ktoré majú spoločné znaky (cestovný ruch, remeselné tradície, prírodné danosti, hospodárske aktivity) alebo sú späté funkčne (infraštruktúrou, stádovitosťou územia, väzbou na centrum).

V zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja, regionálny rozvoj je trvalý z hľadiska hospodárskeho a sociálneho potenciálu regiónu. Zvyšuje hospodársku úroveň regiónu a životnú úroveň obyvateľov regiónu. Región taktiež prispieva k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju krajiny.

Na základe zákona regionálny operačný program je strednodobý dokument vypracovaný na úrovni druhého stupňa podľa klasifikácie územných jednotiek. Regionálny operačný program obsahuje analýzu hospodárskej a sociálnej situácie regiónu, ciele a potreby regiónu, popis plánovaných opatrení na dosiahnutie cieľov.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja určuje finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja a to tak, že možno použiť prostriedky štátneho rozpočtu, štátnych fondov, rozpočtu samosprávnych krajov, rozpočtov obcí, prostriedky fyzických a právnických osôb, úvery a príspevky medzinárodných organizácií. Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť aj prostriedky z fondov Európskej únie.

Zákon určuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a samosprávnych krajov pri podpore regionálneho rozvoja. Ministerstvo monitoruje a analyzuje hospodársku a sociálnu

situáciu v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky, riadi prípravu, plnenie a vyhodnocovanie regionálnych operačných programov, zriaďuje Agentúru na podporu regionálneho rozvoja, regionálne monitorovacie výbory a Národný monitorovací výbor. Požaduje od orgánov štátnej správy, obcí a samosprávnych krajov informácie, zabezpečuje spoluprácu s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy. Agentúra na podporu regionálneho rozvoja zabezpečuje využívanie finančných prostriedkov z fondov Európskej únie.

Podľa tohto zákona Regionálny monitorovací výbor:

- prerokúva a odporúča vláde na schválenie regionálny operačný program
- monitoruje plnenie úloh regionálneho operačného programu
- schvaľuje výročné správy o plnení regionálneho operačného programu, ktoré predkladá Národnému monitorovaciemu výboru

1.2.1 Produkčné činnosti regiónu

Podľa Tvrdoňa, J (1995) ekonomické činnosti najviac ovplyvňujú rozvoj regiónu. Stupeň koncentrácie ekonomických činností v regióne je rôzny a tým vplýva na diferencovaný rozvoj jednotlivých regiónov. Ekonomické činnosti využívajú podmienky pre svoju lokalizáciu v regióne. Výrobný profil územia je určený nosným odvetvím, pre ktoré územie spĺňa požiadavku zabezpečenia surovín, pracovných síl a disponuje ďalšími vhodnými územno-technickými predpokladmi.

Ďalej sa zamýšľa, že ekonomické činnosti v regióne môžeme klasifikovať podľa nasledujúcich kritérií: - spôsobu vzniku produkcie jednotlivých činností

- vzťahu jednotlivých činností k uspokojeniu konečných potrieb
- vzťahu rôznych činností k tempu rastu produktivity práce

Tvrdoň, J. (1995) uvádza, že regionálny rozvoj v konkrétnych podmienkach regiónu možno definovať ako dlhodobý vzostup jeho schopností poskytovať obyvateľstvu regiónu rozmanité tovary a služby. Ďalej vychádza zo skutočnosti, že každý región je vyvíjajúci sa systém. Preto ho treba skúmať ako dynamický systém. Dynamicky ponímaný región sa vyznačuje vyváženosťou, ktorá má mnoho foriem prejavu.

Tvrdoň, J. (1995) posudzuje regióny na základe ich funkcie regionálnych systémoch jednotlivých krajín nasledovne:

- Vidiecke regióny plnia predovšetkým poľnohospodársku funkciu. S ohľadom na ich význam pre život obyvateľov celej krajiny, je v nich potrebné vytvoriť

prijateľné podmienky pre život obyvateľov, docieľiť ich štandardné ekonomické, sociálne a kultúrne vybavenie.

- Mestské regióny významne prispievajú k rozvoju, pričom hlavným problémom je kontrola ich rastu. Osobitná pozornosť sa musí venovať životnému prostrediu a mestskej infraštruktúre, ako aj obnove historických pamiatok.
- Pohraničné regióny vyžadujú medzištátnu politiku. Vo vzájomnej spolupráci by sa mala budovať a využívať najmä infraštruktúra.
- Horské regióny sa vyznačujú jednak pokladnicou prírodných zdrojov, majú často aj poľnohospodársky význam, lokalizuje sa v nich tiež cestovný ruch.
- Štrukturálne slabé regióny patria do skupiny zaostávajúcich, pričom zaostávanie bolo spôsobené buď historickými dôvodmi, alebo postupným úpadkom ich nosných odvetví.
- Upadajúce regióny sú v dôsledku štrukturálnych zmien v ekonomike. Ich pozdvihnutie predpokladá tak prestavbu a modernizáciu infraštruktúry, ako aj celkovú reštrukturalizáciu ekonomiky.
- Pobrežné oblasti a ostrovy vyžadujú osobitnú politiku s ohľadom na rozvoj hromadnej turistiky a dopravy, ako aj ich industrializáciu. V týchto regiónoch sa musí zabezpečiť rovnováha medzi ekonomickým rozvojom, urbanizáciou a životným prostredím pri zohľadnení ich špecifických funkcií.

1.3 Ekonomická základňa vidieka

Fáziková, M. (2007) uvádza, že vidiecku základňu môžeme chápať ako ekonomiku vidieckych regiónov, resp. ekonomiku vidieckych obcí. Vidiecke regióny majú určité špecifiká oproti urbanizovaným regiónom. Ekonomická štruktúra vidieka sa v súčasnosti rozvíja na základe tradičných vidieckych odvetví ako je poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybárstvo a pod.

- primárny sektor ekonomiky – sú to odvetvia ekonomiky, ktoré odoberajú svoje surovinové zdroje priamo z prírodného prostredia. Patrí sem poľnohospodárstvo, lesníctvo, poľovníctvo, rybárstvo, ťažba nerastov.
- sekundárny sektor ekonomiky – odvetvia ekonomiky, ktoré spracovávajú surovinové zdroje poskytované odvetviami primárneho sektora. Patria sem všetky priemyselné odvetvia, stavebníctvo.

- terciálny sektor ekonomiky – patria sem odvetvia služieb. Služby sú ekonomickou činnosťou, ktorej výsledkom nie sú nové výrobky, ale užitočné efekty, ktoré uspokojujú potreby svojim priebehom.

1.3.1 Vymedzenie pojmu vidiek

Podľa Fázikovej, M. (2007) definície pojmu vidiek vychádzajú predovšetkým z cieľa, ktorý sledujú. Vidiek zahŕňa prirodzenú krajinu s poľnohospodárskou pôdou, lesmi, dedinami a malými mestami. Je miestom veľkého bohatstva prírodných zdrojov, rastlinných zdrojov, rastlinných a živočíšnych druhov. Vidiecky priestor na Slovensku zaberá 86% územia, v ktorom žije 43% obyvateľov. Slovenský vidiek je charakterizovaný vysokou diverzitou fyzického prostredia, širokou škálou ekonomických aktivít, charakteristickou sieťou sociálnych vzťahov a stáročnými kultúrnymi tradíciami.

1.3.1.1 Rozvojový potenciál vidieka

Fáziková, M. (2007) uvádza, že vidiecky priestor je charakteristický svojou multifunkčnosťou. Poskytuje trhové služby zhmotnené v surovinách, potravinách, energetických zdrojoch. Veľká časť služieb majú charakter verejných služieb.

Podľa Fázikovej, M. (2007) pod pojmom potenciál vidieka rozumieme komplex prírodných, demografických, ekonomických a ďalších daností vidieka. Súčasťou rozvojového potenciálu vidieka môže byť:

- prírodný potenciál, ktorý je súhrnom daností, ktoré predurčujú spôsob osídlenia.
- ľudský potenciál, ktorý reprezentujú ľudské zdroje schopné zabezpečiť demografický vývoj
- ekonomický potenciál znamená spolupôsobenie na vidieku sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností.
- infraštruktúrny potenciál, ktorý je daný dopravnou, technickou, sociálnou a informačnou infraštruktúrou nachádzajúcou sa vo vidieckom priestore.

1.3.1.2 Cestovný ruch

Podľa Jarábkovej J. (2007) cestovný ruch prináša pozitívne efekty v ekonomickej oblasti. Toto odvetvie plní významné hospodárske funkcie. V cestovnom ruchu dochádza k spotrebe tovarov a služieb, ktorá sa odráža v rastúcich príjmoch podnikov. Podniky cestovného ruchu vytvárajú pracovné miesta, čím pomáhajú riešiť nezamestnanosť.

Jarábková, J. (2007) uvádza, že cestovný ruch sa lokalizuje v tých regiónoch, kde sa nachádza vhodná primárna ponuka (objekty rekreačných a kultúrnych aktivít). Cestovný ruch má významný vplyv na ekonomiku regiónov a ovplyvňuje ich celkový rozvoj. Sekundárne rozvoj ekonomických činností v regióne stimuluje rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry.

Jarábková, J. (2007) definuje rozvoj cestovného ruchu v regióne nasledovne:

- tvorby pracovných príležitostí
- zvýšenie zárobkovej situácie obyvateľstva
- stimulácia rozvoja technickej a sociálnej infraštruktúry
- vytváranie predpokladov pre etablovanie ďalších podnikateľských aktivít v príbuzných činnostiach

Jarábková, J. (2007) rozlišuje priame a nepriame ekonomické efekty z cestovného ruchu. Priame efekty plynú z konkrétneho objemu výdavkov na cestovný ruch, ktoré vynaloží návštevník v cieľovom mieste. Nepriame efekty vznikajú následkom využitia prostriedkov cestovného ruchu v ekonomickom rozvoji regiónu.

Torma, P. – Derco, J. (2007) uvádzajú, že pre trh cestovného ruchu sú typické znaky trhu tovaru a služieb. Trh cestovného ruchu má určité osobitosti, ktoré vyplývajú z charakteru uspokojovaných služieb v cestovnom ruchu a pôsobenia všeobecných podmienok a predpokladov rozvoja cestovného ruchu, čo sa prejavuje na strane ponuky a dopytu.

1.4 Obec

Podľa zákona o obecnom zriadení obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.

Podľa Bezákovej, L. (2008) obec je povinná poskytnúť obyvateľovi obce nevyhnutnú pomoc pri náhlej núdzi spôsobenej živelnou pohromou, haváriou, alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť mu prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc.

Fáziková, M. (2007) uvádza, že obec je základná priestorová jednotka, ktorá je vnútorne zložitá a pospájaná sieťou vzájomne prepojených vzťahov. Obec je okrem iného plánovacou jednotkou v rámci plánovacieho a rozhodovacieho systému krajiny, ktorá má delegované právomoci a zodpovednosť zakotvenú v zákonoch.

Marišová, E. (2002) uvádza, že obec je samostatný územný celok, združujúci osoby, ktoré majú na území obce trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá hospodári s vlastným majetkom a finančnými prostriedkami. Svoje potreby financuje z vlastných príjmov, prípadne zo štátnych dotácií. Obec vstupuje do mnohých vzťahov. Ide o vzťahy so štátnymi orgánmi, vzťahy v rámci subjektov činných vo verejnom a súkromnom sektore.

Podľa Tvrdoňa, J. (1995) obec je samosprávnym územným celkom, združuje občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Je právnickou osobou, ktorá za podmienok stanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami. Obec plní aj ďalšie úlohy vo vzťahu k štátu, možno na ňu preniesť niektoré úlohy štátnej správy, ak je ich plnenie týmto spôsobom racionálnejšie a efektívnejšie, do jej činnosti možno zasiahnuť len zákonom.

Podľa Poslucha, M. – Cibulku, Ľ. (2006) je obec základom územnej samosprávy. Územnú samosprávu tvorí obec a vyšší územný celok.

Posluch, M. – Cibulka, Ľ. (2006) stanovujú stránky postavenia samosprávy nasledovne:

- obec je samosprávnou inštitúciou, ktorá prostredníctvom svojich orgánov vykonáva časť verejnej správy
- obec je právnickou osobou oprávnenou vstupovať do právnych vzťahov
- obec prostredníctvom svojich orgánov vykonáva zverenú štátnu správu

Belajová, A. – Balážová, E. (2004) uvádzajú, že obec je samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky, združujúci občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o rozvoj jej územia a obyvateľstva.

Obec má:

- svoj názov,
- katastrálne územie,
- právo na vlastné symboly (erb, vlajka, pečať, hymna),
- združovať sa s inými obcami.

Názov obce - každá obec, alebo časť obce má svoj názov. Názov obce sa určuje alebo mení nariadením vlády. Názov obce je možné zmeniť iba so súhlasom obce. Názvy častí obcí mení Ministerstvo vnútra na návrh obce.

Katastrálne územie - obec má presne vymedzené katastrálne územie. Katastrálne územie je územno-technická jednotka. Katastrálne územie sa skladá z veľkej množiny parciel, ktoré

priestorovo identifikujú pozemky v členení podľa spôsobu ich využívania (orná pôda, vinice, lúky, pasienky, lesy, zastavaná pôda, vodné plochy). Každá parcela má majetkovú identifikáciu rovnako ako aj budovy a iné zariadenia, ktoré sú na parcele trvalo umiestnené. Kataster je územie so zápisom a popisom nehnuteľností, ktorého súčasťou je evidencia právnych vzťahov k týmto nehnuteľnostiam. Katastrálne územie obce je členené na intravilán a extravilán.

- Intravilán obce je tá časť územia obce, v ktorej je sústredená zástavba a nachádzajú sa v ňom pozemky na zastavanie.
- Extravilán obce tvorí tú časť územia obce, ktorá je mimo zástavby. Je tvorený poľnohospodárskou pôdou (parcely), lesmi, vodnými plochami a pod., ktoré prináležia do katastrálneho územia obce.

Zlúčenie a rozdelenie obce. Dve alebo viaceré obce sa môžu zlúčiť do jednej obce. Obec sa tiež môže rozdeliť na viac obcí. Zlúčiť alebo rozdeliť obec je možné len s účinnosťou ku dňu konania volieb do orgánov samosprávy obcí. Zlučovanie a rozdeľovanie obcí sa môže uskutočniť len na základe výsledkov miestneho referenda. Obec sa môže rozdeliť len za podmienok, ak nové obce:

- budú mať katastrálne územie, alebo súbor katastrálnych území tvoriaci súvislý celok
- budú mať najmenej 3000 obyvateľov,
- urbanisticky nesplynuli s ostatnými časťami obce.

Belajová, A. – Balážová, E. (2004) uvádzajú, že:

- obec je právnickou osobou, ako právnická osoba je obec spôsobilá mať práva a povinnosti ako ktorákoľvek právnická osoba. Má vlastnú spôsobilosť na právne úkony. V praxi to znamená, že obec môže vlastným konaním a vo vlastnom mene zakladať, meniť a zrušiť právne vzťahy. Môže kúpiť alebo predáť nehnuteľnosti. Starosta môže za obec uzatvárať pracovnú zmluvu s konkrétnou fyzickou osobou a pod.

- obec ako ekonomická jednotka má svoj majetok, s ktorým môže nakladať v zmysle zákonom stanovených podmienok a rozhodnutia zastupiteľstva. Má tiež svoje finančné prostriedky, ktorými financuje samosprávne úlohy, ktoré jej ukladá zákon a zabezpečuje i rozvojové programy. Ekonomickú činnosť teda môže obec uskutočňovať na základe vlastného majetku i finančných zdrojov, ktorými obec disponuje.

- o obec ako sociálna jednotka. Na svojom území združuje rôzne skupiny obyvateľstva, ktorým vytvára podmienky pre vyššiu kvalitu života. Obyvateľom obce je každý občan, ktorý je v nej prihlásený na trvalý pobyt.

V zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja obec má nasledovné právomoci:

- vypracúva a schvaľuje program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a zabezpečuje jeho plnenie,
- poskytuje súčinnosť na príprave regionálnych operačných programov,
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových zámerov spoločných pre viacero obcí, zriaďuje s inými obcami združenie obcí.

1.4.1 Orgány obce

Bezáková, L. (2010) uvádza, že orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Obecné zastupiteľstvo môže zriaďovať aj ďalšie orgány: obecnú radu, obecnú políciu, obecný požiarny zbor a iné dočasné alebo stále výkonné a kontrolné orgány. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor z poslancov, ktorí sú volení v priamych voľbách obyvateľmi obce. Schádza sa najmenej raz za dva mesiace a rokuje vždy v zbere, rokovanie je zásadne verejné. Starosta obce je najvyšším výkonným orgánom obce a jej predstaveným. Je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných a pracovnoprávných vzťahoch. Vykonáva obecnú správu a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, právnickým a fyzickým osobám. Musí byť objektívne nestranným predstaviteľom obce.

Posluch, M. – Cibulka, Ľ. (2006) konštatujú, že obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Poslanci sú volení na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva. Funkčné obdobie poslancov je 4-ročné. Obecné zastupiteľstvo môže zriaďovať aj ďalšie orgány ako obecnú radu, komisie, prednostu obecného úradu, obecný úrad, obecnú políciu a hlavného kontrolóra.

Podľa Poslucha, M. – Cibulku, Ľ. (2006) sa obyvatelia obce môžu zúčastňovať na samospráve obce. Obyvateľom obce je osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt. Obyvatelia majú právo:

- voliť orgány samosprávy obce, byť volení do orgánov obce
- zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva
- hlasovať o otázkach rozvoja obce
- používať obecné zariadenia a majetok obce

- požadovať ochranu svojej osoby, rodiny a majetku

1.4.1.1 Kompetencie obce

Bezáková, L. (2010) uvádza, že obce zabezpečujú samosprávnú pôsobnosť (originálne kompetencie), ale vo vybraných oblastiach, kde je to pre štát výhodnejšie, aj výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy. Ide o oblasť matrik, stavebného poriadku a časti kompetencií v školstve. Tieto úlohy vykonávajú v mene štátu, štát je zodpovedný za riadenie a kvalitu služieb a financovanie týchto úloh.

1.4.1.2 Majetok Obce

Podľa zákona o obecnom zriadení majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce.

Papcunová, V. – Balážová, E. (2006) uvádzajú, že existencia majetku a tvorba vlastných finančných zdrojov prostredníctvom výnosov z majetku by mohla viesť k znižovaniu závislosti obcí na prostriedkoch zo štátneho rozpočtu. Jednou z možností je aj efektívne využívanie majetku, s cieľom získať z neho čo najväčší prospech v podobe ekonomického, spoločenského aj územného rozvoja.

Podľa Bezákovej, L. (2008) majetkom obcí sú veci vo vlastníctve obcí, majetkové práva obce a majetkové práva právnických osôb založených obcou. Obce môžu majetok použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce.

Podľa Poslucha, M. – Cibulku, Ľ. (2006) sú majetkom obce veci vo vlastníctve obce, majetkové práva obce a majetkové práva právnických osôb založených obcou. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať. Majetok obce možno použiť aj na verejné účely, na výkon samosprávy obce a na podnikateľskú činnosť

Papcunová, V. – Balážová, E. (2006) uvádzajú, že vláda a zákonodarný orgán sa rozhodli rozložiť reformu verejnej správy do niekoľkých etáp, pričom prvá etapa reformy prebiehajúca v rokoch 1990 - 1991 bola charakteristická najmä zrušením národných výborov a vytvorením reálnej samosprávy na základnom stupni – obciach. Autorky uvádzajú, že cieľom druhej etapy reformy verejnej správy, ktorá bola v rokoch 1996 – 2000 bolo vytvoriť regionálne články územnej samosprávy, posilniť samosprávny

charakter obcí. Tretia etapa, ktorá prebehla v rokoch 2000 – 2003, mala za cieľ decentralizáciu kompetencií zo štátnej správy na samosprávu.

Ďalej uvádzajú, že vlastnou podnikateľskou činnosťou si obce vytvárali najmä majetok, ktorý bol súčasťou technickej infraštruktúry. Finančné prostriedky na výstavbu získavali napr. z príjmov z majetku, ktorý vložili do obchodných spoločností, ktoré zakladali so súkromným sektorom.

Taktiež uvádzajú, že podnikaním si obce zabezpečujú časť príjmov a zároveň vytvárajú konkurenčné prostredie iným podnikateľom. Podieľajú sa aj na vytváraní činností, ktoré sú z hľadiska komplexnosti pre obce potrebné. Podnikateľská činnosť umožňuje obciam vstupovať do spolupráce aj s inými obcami pri riešení takých rozvojových programoch, ktoré z vlastných zdrojov nedokáže realizovať. Majetok používaný na podnikanie je obec povinná vyčleniť, viesť v osobitnej evidencii a odpisovať v súlade s ustanoveniami.

Podľa Papcunovej, V. – Balážovej, E. (2006) obecným majetkom je podnik, ktorého zakladateľom je obec. Tento podnik hospodári s vecami a majetkovými právami obce, ktoré mu boli zverené pri jeho založení ale aj v priebehu jeho podnikania. Založením nového podniku vzniká nová právnická osoba. Výnosy z predaja sú určené najmä na investičnú výstavbu, prípadne na krytie bežných schodkov a ich rozpočtov.

1.4.2 Samospráva

Podľa Tvrdoňa, J. (1995) samosprávou možno chápať určitý systém riešenia verejných záležitostí v krajine. Je reprezentovaná sústavou orgánov, ktoré garantujú záujmy obyvateľstva.

Posluch, M. – Cibulka, L. (2006) uvádzajú, že základom postavenia samosprávy sú jej kompetencie. Základnou kompetenciou je právo samosprávneho spoločenstva spravovať vlastné záležitosti. Patrí sem najmä zostavovať vlastný rozpočet, spravovať majetok, určovať miestne dane, zriaďovať vlastné orgány a pod.

Podľa Poslucha, M. – Cibulku, L. (2006) môže byť územná samospráva organizovaná dvojstupňovo. Základom územnej samosprávy je obec, resp. mesto. Druhý stupeň tvoria regióny, vyššie územné celky, kraje. Obec má dôležité postavenie a význam, je súčasťou štátu a súčasťou občianskej spoločnosti. Štát zveruje samosprávam správu rôznych záležitostí, ktoré nesúvisia výlučne s výkonom samosprávy. Základom prístupu je snaha

priblížiť verejnú správu najbližšie k občanovi, takáto kompetencia sa nazýva prenesená kompetencia.

Posluch, M. – Cibulka, Ľ. (2006) rozdeľujú samosprávu na:

- a) samosprávu ekonomickú, druhom tohto typu samosprávy sú družstvá;
- b) samosprávu profesijnú, sem patria advokátske a notárske komory, podporné a liečebné fondy;
- c) samosprávu politickú, politické hnutia a strany
- d) samosprávu spoločenskú, sem patria záujmové organizácie, spolky a združenia. Zakladajú sa na princípe dobrovoľného členstva;
- e) samosprávu národnostnú, tento typ samosprávy sa môže uplatniť v národnostne zmiešaných štátoch;
- f) samosprávu zmiešanú, vysokoškolská samospráva, v ktorej sa prejavujú prvky profesijnej a spoločenskej samosprávy

Posluch, M. – Cibulka, Ľ. (2006) uvádzajú, že na plnenie úloh samosprávy obce alebo VÚC, vydávajú obce pre svoje územie všeobecne záväzné nariadenia.

Podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja je strednodobý programový dokument.

Obsahuje :

- analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja na území samosprávneho kraja,
- určenie okresov a obcí, ktorých rozvoj je potrebné podporovať
- úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní a kultúre
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia

V zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja samosprávny kraj vykonáva tieto kompetencie:

- vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia samosprávneho kraja,
- vypracúva regionálny operačný program, spolupracuje s ministerstvom a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy na príprave národného plánu,
- zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj a sociálny rozvoj na území samosprávneho kraja,

- zabezpečuje vzájomnú spoluprácu s ďalšími samosprávnymi krajmi,
- môže zriaďovať právnické osoby na podporu regionálneho rozvoja územia samosprávneho kraja

2 Cieľ práce

V podmienkach trhovej ekonomiky hybnou silou úspešného rozvoja spoločnosti je podnikanie. Podnikanie patrí medzi spoločensky a ekonomicky žiaduce aktivity. Úlohou štátu a jeho orgánov je, aby pre podnikanie vytvoril také legislatívne podmienky, ktoré okrem uspokojovania súkromných potrieb a záujmov plnili aj funkcie z hľadiska rozvoja celej spoločnosti.

Cieľom diplomovej práce je analýza právnych foriem podnikania a ich vplyv na rozvoj mikroregiónu CEDRON, ako aj ich vplyv na zlepšovanie kvality života obyvateľov v danom regióne. Objektom skúmania bolo záujmové združenie právnických osôb CEDRON, ktoré je registrované na Krajskom úrade v Nitre od roku 2000 a v rámci tohto mikroregiónu podnikateľské subjekty, nachádzajúce sa na území tohto mikroregiónu.

Ide o aktuálnu problematiku, ktorá je jedným z vážnych problémov v období transformácie a ďalšieho rozvoja hospodárstva Slovenskej republiky. Význam diplomovej práce spočíva v aktuálnosti spracovanej problematiky, najmä z pohľadu rozvoja mikroregiónu CEDRON.

Za účelom splnenia primárneho cieľa parciálnymi cieľmi diplomovej práce sú analýza:

- prírodných podmienok
- klimatických podmienok
- demografie
- histórie obcí
- štruktúry podnikateľskej sféry v sledovanom mikroregióne

3 Metodika práce a metody skúmania

Objektom riešenej problematiky bol mikroregión CEDRON, ktorý vznikol na základe registrácie Krajským úradom v Nitre ako záujmové združenie právnických osôb. Subjektami tohto združenia sú obce Cabaj – Čápor, Mojmírovce, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Štefanovičová, Veľká Dolina, občianske združenie Mojmírovské kroky, Tauris Nitria, a.s. a PD Mojmírovce a.s.

Pre naplnenie hlavného cieľa diplomovej práce sú stanovené nasledovné metodické postupy:

- štúdium odbornej literatúry zameranej na problematiku regionálneho rozvoja
- analýza legislatívnych podmienok podnikania
- analýza právnych foriem podnikania skúmaného regiónu
- analýza vplyvu faktorov ovplyvňujúcich rozvoj skúmaného mikroregiónu - jednotlivých obcí
- prieskum podnikateľských aktivít formou metódy riadeného rozhovoru
- syntéza výsledkov na základe poskytnutých podkladov a parciálnych analýz
- komparácia a syntéza získaných údajov vo vybranom regióne v kontexte s návrhom na využitie poznatkov a opatrení za účelom ďalšieho rozvoja skúmaného mikroregiónu.
- formulácia záverov a návrh odporúčaní pre ďalší rozvoj mikroregiónu v nadväznosti na uskutočnenú analýzu

Hlavným zdrojom údajov boli podklady a informácie poskytnuté jednotlivými obcami, ktoré patria do mikroregiónu CEDRON. Taktiež ako zdroj pre vypracovanie diplomovej práce boli informácie a konzultácie so starostami príslušných obcí a informácie a konzultácie poskytnutými podnikateľskými subjektami daného mikroregiónu. Ich analýzou, komparáciou a syntézou sú vypracované návrhy opatrení pre ďalší rozvoj daného mikroregiónu, ktorému by mohli väčšou mierou prispieť existujúce podnikateľské subjekty, ale aj rozšírenie podnikateľských aktivít vzhľadom na dobrú dopravnú infraštruktúru a využitie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu.

4 Výsledky práce

4.1 Právne formy podnikania v mikroregióne CEDRON

4.1.1 Legislatívne podmienky podnikania

Súčasná právna úprava podnikania upravuje viaceré právne formy podnikania u nás. Pomerne dosť rozšírené je podnikanie prostredníctvom niektorého typu obchodnej spoločnosti, ku ktorým patrí:

- Verejná obchodná spoločnosť

Verejná obchodná spoločnosť je spoločnosť, v ktorej aspoň dve osoby podnikajú pod spoločným obchodným menom a ručia za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne všetkým svojim majetkom.

Verejná obchodná spoločnosť je typickou osobnou spoločnosťou, ktorej spoločníci sú oprávnení alebo povinní k osobnej účasti na spoločnosti a ručia za záväzky spoločnosti neobmedzene celým svojim majetkom. Táto spoločnosť je združením aspoň dvoch osôb za účelom spoločného vykonávania podnikateľskej činnosti pod spoločným obchodným menom, spoločnosť je právnickou osobou. Spoločnosť je založená výlučne spoločenskou zmluvou a jej zakladateľmi môžu byť tak fyzické, ako aj právnické osoby. Spoločenská zmluva musí obsahovať aspoň tieto náležitosti :

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti
- b) určenie spoločníkov
- c) predmet podnikania spoločnosti

- Komanditná spoločnosť

Komanditná spoločnosť je spoločnosť, v ktorej jeden alebo viac spoločníkov ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri (komanditisti) a jeden alebo viac spoločníkov celým svojim majetkom (komplementári).

Komanditná spoločnosť predstavuje prechod od spoločnosti osobnej ku spoločnosti kapitálovej. Spoločníci komanditnej spoločnosti sa delia do dvoch kategórií: komplementári, ktorí ručia za záväzky spoločnosti celým svojim majetkom a komanditisti, ktorí ručia za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri. Obchodné meno musí vždy zahŕňať dodatok, ktorý obsahuje právnu formu podnikania.

Spoločenská zmluva musí obsahovať najmä :

- obchodné meno a sídlo spoločnosti
- určenie spoločníkov
- predmet podnikania
- určenie, ktorí zo spoločníkov sú komplementári a ktorí komanditisti
- výšku vkladu každého komanditistu

▪ Spoločnosť s ručením obmedzeným

Spoločnosť s ručením obmedzeným je spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov. Spoločnosť môže založiť jedna osoba, spoločnosť môže mať najviac 50 spoločníkov.

Spoločnosť s ručením obmedzeným je historicky najmladšou formou obchodnej spoločnosti. Je to obchodná spoločnosť, ktorej základné imanie je tvorené vopred navrhnutými vkladmi spoločníkov, pričom spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojim majetkom, spoločníci ručia za záväzky spoločnosti len do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri. Spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená aj jednou osobou, právnickou alebo fyzickou, môže však mať najviac 50 spoločníkov.

▪ Akciová spoločnosť

Akciovou spoločnosťou je spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojim majetkom. Akcionár neručí za záväzky spoločnosti.

Obchodný zákonník vymedzuje akciovú spoločnosť, ako spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou. Ide o spoločnosť, ktorá zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Akcionár neručí za záväzky spoločnosti. Akciová spoločnosť je právnickou osobou.

▪ Družstvo

Družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založeným za účelom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Medzi podnikateľské subjekty súkromnoprávneho charakteru patria i družstvá, ktoré majú špecifickú úpravu vnútorných vzťahov, najmä vzťah družstva a členov a vzťah členov navzájom.

Družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb, založeným za účelom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Minimálny počet členov družstva je päť. To však v zmysle zákona neplatí v prípade keď sú jeho členmi aspoň dve právnické osoby. Družstvo ako právnická osoba zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojim majetkom.

- Samostatne hospodáriaci roľník

Podľa právnej úpravy podnikateľom je aj samostatne hospodáriaci roľník, ktorého činnosť spočíva vo vykonávaní poľnohospodárskej výroby vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách.

Ide najmä o činnosť fyzickej osoby, ktorá:

- vyrába výrobky poľnohospodárskej výroby za účelom získania trvalého zdroja príjmov, najmä ich predajom
- vykonáva úpravu alebo iné spracovanie svojej poľnohospodárskej produkcie; pokiaľ treba na túto činnosť súhlas podľa osobitných predpisov, len s týmto súhlasom
- poskytuje príležitostne práce alebo výkony v súvislosti s poľnohospodárskou výrobou, pri ktorých využíva prostriedky a zariadenia slúžiace poľnohospodárskej výrobe, spravidla v čase, keď sa pre túto výrobu plne nevyužívajú, alebo dobýva nevyhradené nerasty. Samostatne hospodáriaci roľník vykonáva poľnohospodársku výrobu vo vlastnom mene, na vlastný účet a zodpovednosť.

- Živnosť

Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok stanovených živnostenským zákonom.

Živnosť je podnikaním, ale nie každé podnikanie je živnosťou. Podľa živnostenského zákona je živnosť podnikaním akéhokoľvek rozsahu bez ohľadu na spôsob jeho výkonu, organizáciu práce a počet zamestnancov.

Z pojmu „živnosť“ je vylúčený celý rad špecifických činností, ktoré môžeme zahrnúť do nasledovných skupín zárobkových činností :

- prevádzkovanie činnosti vyhradených zákonom štátu alebo právnickej osobe určenej osobitným právnym predpisom,

- využívanie výsledkov duševnej tvorivej činnosti chránených osobitnými zákonmi ich pôvodcami vrátane vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych a iných diel na vlastné náklady,
- činnosť pri výkone povolání, pôjde napr. o výkon povolania psychológov, zdravotníckych pracovníkov podľa osobitných predpisov, veterinárnych lekárov, veterinárnych pracovníkov, advokátov, notárov, patentových zástupcov, súdnych exekútorov, atď.

- **Prevádzkovanie živnosti**

Živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené živnostenským zákonom. Subjektmi oprávnenými prevádzkovať živnosť sú aj právnické osoby, ktorých hlavným predmetom činnosti nie je podnikateľská činnosť. Ide napr. o občianske združenie alebo rozpočtované a príspevkové organizácie, cirkvi, charitatívne ústavy a organizácie a pod. všeobecnými podmienkami prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- dosiahnutie veku 18 rokov
- spôsobilosť na právne úkony
- bezúhonnosť

za bezúhonného sa nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne. U právnickej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať fyzická osoba alebo osoby, ktoré sú jej štatutárnym orgánom. U organizačnej zložky zahraničnej osoby musí všeobecné podmienky spĺňať osoba vedúceho organizačnej zložky. Všeobecné podmienky musia byť splnené pri nadobúdaní akéhokoľvek živnostenského oprávnenia.

- **Druhy živností**

- A. Ohlasovacie živnosti

Ohlasovacie živnosti členíme na :

- a) remeselné, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore,
- b) viazané, ak je podmienkou prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť získaná inak,
- c) voľné, ak nie je ako podmienka prevádzkovania živnosti odborná spôsobilosť ustanovená. Voľné živnosti môže ohlásiť každý, kto spĺňa všeobecné podmienky.

Pre všetky ohlasovacie živnosti je spoločné to, že sa môžu vykonávať na základe ohlásenia, ak sú splnené všetky zákonom stanovené podmienky. Remeselné živnosti sú uvedené v zákone, ktorý ustanovuje 32 remeselných živností. Odborná spôsobilosť na ich získanie sa preukazuje výučným listom alebo iným dokladom o riadnom ukončení príslušného učebného odboru alebo študijného odboru. Na rozdiel od remeselných živností, viazané živnosti sú špecifickými živnosťami, u ktorých sa spravidla vyžaduje iná ako odborná spôsobilosť. Kto hodlá prevádzkovať živnosť je povinný to ohlásiť živnostenskému úradu miestne príslušnému podľa sídla právnickej alebo bydliska fyzickej osoby.

B. Koncesované živnosti

Podstatou koncesovaných živností je, že na ich vykonávanie sa vyžaduje udelenie štátneho súhlasu – koncesie. Kritériom pre zaradenie živností medzi koncesované je zvýšený nárok na ochranu individuálnych ako i verejných záujmov.

Vykonávanie takýchto živností spravidla vyžaduje splnenie zvýšených nárokov na osobitnú odbornú spôsobilosť podnikateľa. Osobitnou podmienkou prevádzkovania koncesovaných živností je spoľahlivosť žiadateľa, ktorú živnostenský úrad posudzuje vo vzťahu k predmetu podnikania so zreteľom na ochranu života, zdravia, majetkových a iných práv osôb a verejných záujmov. Túto podmienku nie je možné zamieňať s bezúhonnosťou žiadateľa, ktorá je všeobecnou podmienkou pre každého.

Kto hodlá prevádzkovať koncesnú živnosť je povinný požiadať o vydanie koncesie miestne príslušný živnostenský úrad. Ak žiadateľ o koncesiu splňa všetky náležitosti živnostenský úrad rozhodne o žiadosti do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti.

Z hľadiska predmetu podnikania členíme živnosti na:

- obchodné
- výrobné
- poskytujúce služby
- obchodné živnosti

Obchodnými živnosťami sú:

- a) kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod), alebo na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod)
- b) pohostinská činnosť

Podnikatelia týchto živností môžu v rámci svojho živnostenského oprávnenia prenajímať tovar, sprostredkovať kúpu a predaj tovaru v jednotlivých prípadoch, vykonávať na tovare

drobné zmeny, prispôsobujúce tovar potrebám kupujúceho. Podnikateľ môže cez sviatky, pri slávnostiach, športových podujatiach alebo pri iných podobných akciách predávať aj mimo prevádzkarne potraviny a iný tovar.

- Výrobné živnosti

Podnikateľ má právo v rámci živnostenského oprávnenia:

- a) vykonávať súbor nadväzných činností súvisiacich so zabezpečením výroby finálneho produktu
- b) zhotovovať stroje, náradie a prípravky určené na výrobu finálneho produktu
- c) predávať a opravovať výrobky, ak zostane zachovaná povaha živnosti

Medzi obchodnými a výrobnými činnosťami nie sú ostré hranice. Toto prekrývanie medzi jednotlivými živnosťami je možné len pokiaľ zostane zachovaná povaha živnosti vyplývajúca zo živnostenského oprávnenia.

- Živnosti poskytujúce služby

Službami na účely živnostenského zákona sa rozumie poskytovanie opráv a údržby vecí, preprava osôb a tovaru, iné práce a výkony na uspokojovanie ďalších potrieb.

• Živnostenský register

Živnostenský register tvorí súbor zákonom určených údajov o podnikateľoch, ktoré obvodné živnostenské úrady zapisujú do jednotného automatizovaného informačného systému v živnostenskom podnikaní, ktorého prevádzkovateľom je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

• Zánik živnostenského oprávnenia

Dôvody zániku živnostenského oprávnenia, či ide o oprávnenie, ktoré vzniklo ohlásením alebo udelením koncesie, môžu vychádzať buď z príčin vyplývajúcich z viazanosti zániku živnostenského oprávnenia na určité právne skutočnosti alebo z rozhodnutia živnostenského úradu

Živnostenské oprávnenie zaniká :

- smrťou fyzickej osoby (živnostníka)
- zánikom právnickej osoby, pokiaľ nejde o premenu, zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie právnickej osoby,

- uplynutím času, ak živnostenské oprávnenie bolo vydané na určitý čas,
- rozhodnutím živnostenského úradu,
- uplynutím lehoty povoleného prechodného alebo trvalého pobytu podnikateľa alebo jeho zrušením,
- u ohlasovacích živností dňom uvedeným v oznámení o ukončení podnikania.

4.2 Charakteristika mikroregiónu CEDRON

4.2.1 Mikroregión CEDRON

Územie mikroregiónu patrí do Nitrianskeho kraja. Mikroregión CEDRON je záujmovým združením právnických osôb. Združenie spája obce Cabaj - Čapor, Mojmírovce, Poľný Kesov, Svätoplukovo, Štefanovičová, Veľká Dolina. Územím mikroregiónu preteká Cabajský potok – bývalý potok CEDRON, podľa ktorého bol mikroregión pomenovaný.

Predmetom činnosti združenia je využitie prirodzeného potenciálu na dosiahnutie ekonomickej, kultúrnej a spoločenskej prosperity celého mikroregiónu.

Predmetom činnosti mikroregiónu CEDRON je výstavba spoločnej kanalizácie rozšírenie ČOV, starostlivosť o životné prostredie, spolupráca v oblasti školstva, kultúry a cestovného ruchu, vyvíjať aktivity na podporu cezhraničnej spolupráce, podávanie spoločných projektov na čerpanie prostriedkov z EÚ. Cieľovou skupinou sú podnikateľské subjekty pôsobiace v obciach, občania, ktorí majú záujem o rozvoj obcí, záujmové organizácie a združenia.

Registrovaný na Krajský úrad Nitra

Registračné číslo 5/2000-1

Rok registrácie 2000

Štatutárny zástupca Mgr. Daniela Kozáková

Adresa OcÚ, Mojmírovce 931, 951 15 Mojmírovce

Rozloha v km²: 102,87

Poľnohospodárska pôda: 89,9% z celkovej výmery

Počet obyvateľov: 8 829

Počet obcí: 6

Krajský úrad v Nitre v roku 2000 rozhodol o zápise do registra záujmových združení právnických osôb, že zapisuje dňa 09.03.2000 pod číslom 5/2000 združenie „CEDRON“. Združenie CEDRON je zoskupením šiestich obcí (obce Mojmírovce, Svätoplukovo, Cabaj – Čápor, Veľká Dolina, Štefanovičová, Poľný Kesov). Účelom združenia bolo obstaranie stavby verejnej kanalizácie a čističky odpadových vôd (ČOV) a vytvorenie vodohospodárskeho diela v spoločnom záujme všetkých členov, s cieľom čo najhospodárnejšie vynaložiť obecné prostriedky alebo prostriedky zo štátnych a iných fondov.

V roku 2007, dodatkom k zmluve vstúpili do združenia mikroregiónu CEDRON občianske združenie Mojmírovské Kroky, PD Mojmírovce, TAURIS Nitria a.s. a Kaštieľ Mojmírovce, s.r.o.

Mikroregión okolo CEDRON-u združuje obce, ktoré ležia okolo Cabajského potoka (v minulosti Cedron): Cabaj - Čápor, Mojmírovce, Poľný Kesov, Rastislavice, Svätoplukovo, Štefanovičová, Veľká Dolina. V súčasnosti mikroregión pripravuje integrovanú rozvojovú stratégiu, ktorá je finančne podporená Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja.

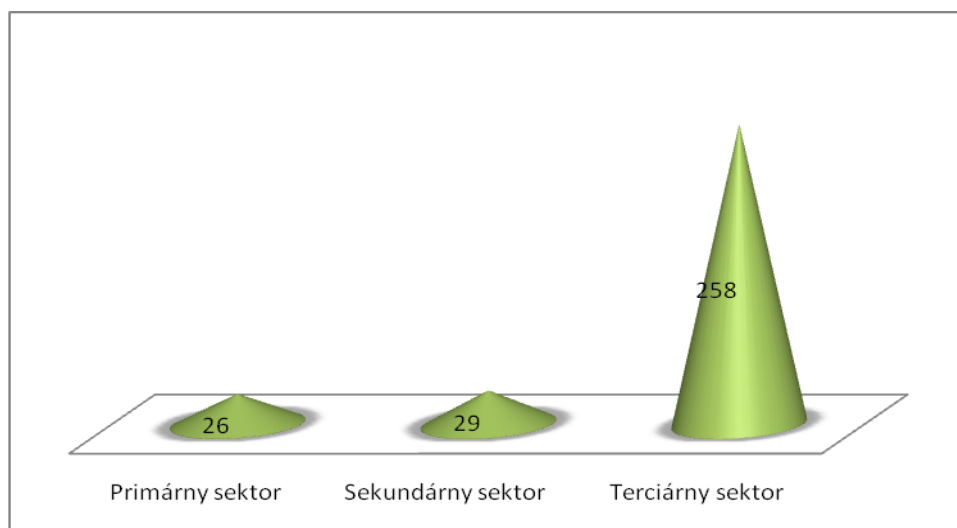
Mikroregión po vypracovaní stratégie je dokumentačne pripravený na čerpanie finančných prostriedkov v rámci prístupu LEADER v rokoch 2007 - 2013. Spojenie s Rastislavicami vzniklo za účelom čerpania prostriedkov v rámci prístupu LEADER čerpanie prostriedkov je možné až po splnení podmienky 10 tisíc obyvateľov.

4.3 Štruktúra podnikateľskej sféry mikroregiónu Cedron

4.3.1 Štruktúra podnikateľskej sféry obce Cabaj-Čápor

Ekonomická základňa obce Cabaj-Čápor je tvorená najmä súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých a stredných firiem typu právnických osôb. Podnikateľskú aktivitu v obci reprezentuje 264 podnikateľských subjektov zapísaných do Živnostenského registra, 29 podnikateľských subjektov zapísaných do Obchodného registra, 1 poľnohospodárske družstvo a 19 súkromne hospodáriacich roľníkov. Podnikateľskú základňu tvorí spolu 313 podnikateľských subjektov. Najviac podnikateľských subjektov pôsobí v terciárnom sektore – 83 %, sekundárny sektor zastupuje 9 % podnikateľských subjektov a v primárnom sektore pôsobí 8 % podnikateľov (obr. 1). Najväčším zamestnávateľom priamo v obci je PD Cabaj- Čápor, ktoré zamestnáva členov družstva a zamestnancov

spolu 90 pracovníkov. Druhým najväčším zamestnávateľom je H+L Salaš – stravovacie zariadenie, kde pracuje 32 ľudí.

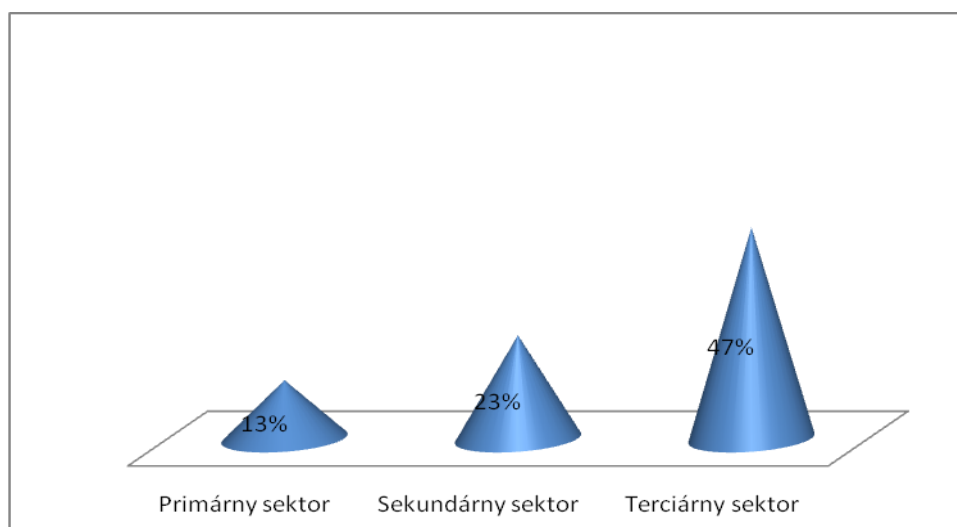

Obr. 1 Sektorové zastúpenie podnikateľských subjektov v obci Cabaj-Čápor

Zdroj: PHSR obce Cabaj-Čápor, vlastné spracovanie, 2009

4.3.2 Štruktúra podnikateľskej sféry obec Mojmírovce

Pre charakterizovanie územia z hľadiska štruktúry hospodárskych aktivít sa používa okrem iného aj členenie podľa zamestnanosti na tri základné sektory – primárny, sekundárny, terciárny. Najviac ekonomicky aktívnych osôb – až 47% je zamestnaných v terciárnom sektore (stavebníctvo, veľkoobchod, maloobchod, hotely, verejná správa, školstvo, zdravotníctvo, sociálna starostlivosť). V sekundárnom sektore - v priemyselnej výrobe je zamestnaných 23%, v primárnom sektore (poľnohospodárstve) pracuje 13% ekonomicky aktívnych obyvateľov (obr. 2). Ekonomicky aktívnych obyvateľov bez udania odvetvia je 17%.

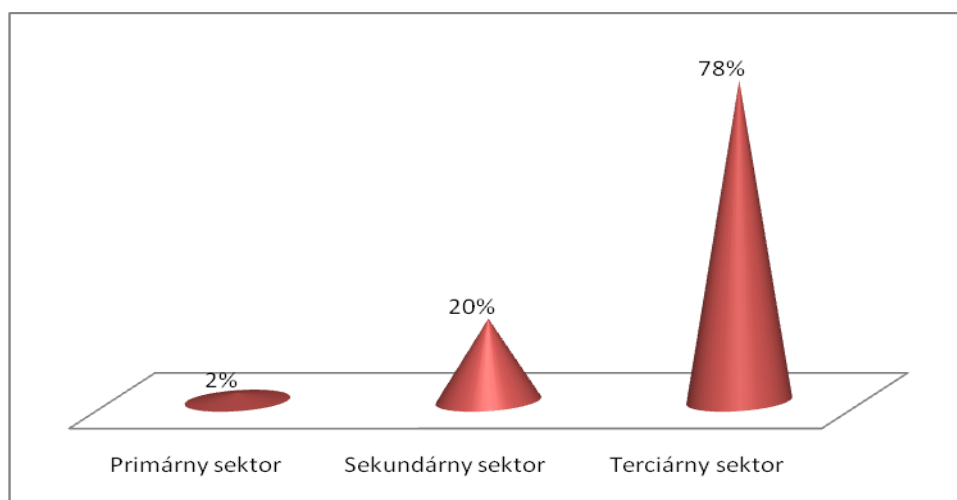

Obr. 2 Sektorové zastúpenie podnikateľských subjektov v obci Mojmírovce

Zdroj: PHSR obce Mojmírovce, vlastné spracovanie, 2009

4.3.3 Štruktúra podnikateľskej sféry obec Poľný Kesov

Z hľadiska ekonomickej aktivity v obci Poľný Kesov podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v pomere k trvalo bývajúcim obyvateľom relatívne priaznivý - 49,07 %. Ekonomická základňa obce je tvorená najmä súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých a stredných firiem. Podnikateľskú aktivitu reprezentuje 36 podnikateľských subjektov zapísaných do Živnostenského registra, 4 podnikateľské subjekty zapísané do Obchodného registra a 1 samostatne hospodáriaci roľník. Najviac podnikateľských subjektov pôsobí v terciálnom sektore – 78 %, sekundárny sektor zastupuje 20 % podnikateľov a v primárnom sektore pôsobia len 2 % podnikateľských subjektov. Terciálny sektor tvorí 32 podnikateľských subjektov, z nich 81 % poskytuje služby, 19 % sa venuje obchodnej činnosti (obr. 3).

Obr. 3 Sektorové zastúpenie podnikateľských subjektov v obci Poľný Kesov

Zdroj: PHSR obce Poľný Kesov, vlastné spracovanie, 2009

4.3.4 Štruktúra podnikateľskej sféry obec Svätoplukovo

Podnikateľské aktivity a verejný sektor v obci poskytujú pracovné príležitosti len pre časť obyvateľov. Obyvatelia nachádzajú uplatnenie najmä v priemyselnej výrobe. Klesá podiel pracujúcich v poľnohospodárstve a rastie podiel pracujúcich v terciálnom sektore. V obci je vytvorených 80 – 100 stálych pracovných príležitostí, zväčša u miestnych

podnikateľských subjektov. Väčšina obyvateľov odchádza za prácou do okolitých obcí Mojmirovce, Cabaj-Čápor a miest Nitra a Šaľa.

4.3.5 Štruktúra podnikateľskej sféry obec Štefanovičová

Podnikateľská aktivita v obci je veľmi slabá. Z 205 ekonomicky aktívnych obyvateľov žijúcich v obci, podnikateľskú činnosť vykonávajú aktívne iba 6 podnikatelia a 4 právnické osoby. Živnostenská činnosť podnikateľov sa zameriava prevažne na maloobchodnú resp. veľkoobchodnú činnosť, predajnú činnosť, sprostredkovateľskú činnosť, poradenskú príp. reklamnú. Obec registruje 2 samostatne hospodáriacich roľníkov.

4.3.6 Štruktúra podnikateľskej sféry obec Veľká Dolina

Vo Veľkej Doline vzhľadom na pomerne vysoký počet prestárlych občanov, nie sú podnikateľské aktivity rozvinuté. V obci podniká jeden podnikateľ formou živnostenského podnikania, ktorý podniká v predmete činnosti kovovýroba. Tento podnikateľ zamestnáva príležitostne maximálne dvoch zamestnancov na základe dohody o vykonaní práce alebo na základe dohody o pracovnej činnosti. Rozsah zamestnávania závisí od rozsahu dopytov v rámci kovovýroby. Na území obce Veľká Dolina má strojový park PD Mojmirovce, vo Veľkej Doline nie je prevádzkovateľom už žiadnej poľnohospodárskej výroby. Najväčším zamestnávateľom občanov v obci Veľká Dolina je poľnohospodárske družstvo DOLINA spol.s.r.o., ktoré sa zameriava na rastlinnú výrobu a ovocinárstvo. V rastlinnej výrobe zamestnáva občanov formou pracovného pomeru na dobu určitú. V ovocinárstve zamestnáva v trvalom pracovnom pomere troch zamestnancov, pre ostatnú časť svojej činnosti zamestnáva občanov príležitostne formou dohody o vykonaní práce na obdobie sezóny zberu ovocia.

V obci majú sídlo traja samostatne hospodáriaci roľníci. V obci pôsobí občianske združenie EQUIFARM, ktoré sa zaoberá jazdectvom a usporiadaním súťaží formou Memoriálu Ernihold, ktorý bol milovníkom koní a po jeho smrti toto občianske združenie na jeho počesť poriada každý rok na začiatku jesene memoriál. V obci sú v ekonomickom prenájme predajňa potravín a miestny hostinec, ktoré patria Jednote COOP Nitra.

4.4 Základné údaje o obciach, ktoré tvoria mikroregión CEDRON

4.4.1 Obec Cabaj – Čápor

- Základné údaje o obci

Názov obce:	Cabaj-Čápor
Okres:	Nitra
Poštová adresa OcÚ:	Cabaj – Čápor 543, 951 17
Počet obyvateľov:	3 698 (k 31.12.2006)
Rozloha katastra obce:	3 442 ha

Obec Cabaj – Čápor sa nachádza v juhovýchodnej časti Nitrianskeho okresu, v blízkosti okresného mesta Nitra. Hraničí s nasledovnými obcami, resp. ich katastrami: Nitra, Svätoplukovo, Močenok a Jarok. Sídlný útvar Cabaj – Čápor sa skladá z dvoch bývalých samostatných obcí Cabaj a Čápor, ktoré boli v minulosti niekoľkokrát zlúčené a osamostatnené. K ich poslednému opätovnému zlúčeniu došlo v roku 1974 a trvá dodnes. K samostatnému sídelnému útvaru patria aj miestne časti Nový Cabaj, Pereš, Riegler a Hruš'ov.

- Prírodné zdroje

Obec Cabaj-Čápor leží v Podunajskej nížine – v južnej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny na hornom toku Cabajského potoka. Klimaticky patrí pahorkatina do oblasti teplej s podoblasťou suchou, mierne suchou a mierne vlhkou.

Geologické pomery územia, na geologickej stavbe územia sa podieľajú sedimenty kvartéru a neogénu. Kvartérne sedimenty tvoria pokryvné súvrstvie menšej i väčšej hrúbky na podloží sedimentoch neogénu. Kvartér je reprezentovaný eolickými sprašami, polygenetickými deluviálno-fluviálnymi sedimentmi v úzkom alúviu Cabajského potoka a eolicko-deluviálnymi hlinami.

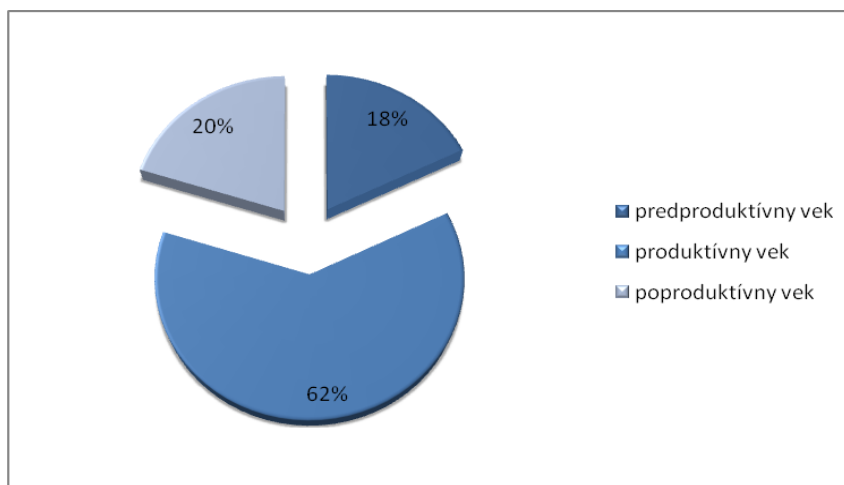
Hydrologické pomery územia, sú podmienené geologickou stavbou, morfológiou územia a klimatickými pomermi.

Klimatické pomery, k najteplejším častiam teplej oblasti patrí aj Nitrianska pahorkatina. Rozdiel priemerných teplôt najteplejšieho /júl/ a najchladnejšieho /január/ mesiaca podľa najbližšej pozorovacej stanice v Nitre presahuje 20°C. Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje okolo 600 mm. Zrážky sa vyskytujú po celý rok najviac v júli.

Vegetačné pomery, v sústave vegetačnej pokrývky územia je najvýznamnejší les – lesný ekosystém. V riešenom území sa vyskytujú najmä dubovo-hrabové lesy panónske, ktoré sa miestami striedajú s dubovo-cerovými lesmi.

- Demografia

K 31.12.2006 žilo v obci Cabaj – Čápor 3 698 obyvateľov. V rámci Slovenska i Nitrianskeho okresu možno na základe počtu obyvateľov zaradiť Cabaj- Čápor k väčším obciam. Z celkového počtu obyvateľov žijúcich v obci je 658 obyvateľov (17,8 %) v predproduktívnom veku, 2 296 obyvateľov (62,1%) v produktívnom veku a 744 obyvateľov (20,1%) v poproduktívnom veku (obr. 4). Podľa tejto vekovej štruktúry možno dané územie považovať za regresívny - až stagnujúci typ sídla

Obr. 4 Veková štruktúra obyvateľov obce Cabaj-Čápor

Zdroj: PHSR obce Cabaj-Čápor, vlastné spracovanie, 2009

Za posledných osem rokov zaznamenala obec Cabaj – Čápor nárast počtu miestneho obyvateľstva. Momentálne je v obci zaevidovaných o 322 obyvateľov viac ako tomu bolo v roku 1999, čo predstavuje nárast o takmer 9 percent.

V obci žijú obyvatelia, ktorí sa v prevažnej miere hlásia k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. K rímskokatolíckej cirkvi sa hlási viac ako 90,5 % ľudí z celkového počtu obyvateľov. Z ostatných cirkví a náboženstiev majú v obci zastúpenie ešte evanjelická cirkev augsburského vyznania a gréckokatolícka cirkev.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Cabaj - Čápor odzrkadľuje vidiecky charakter tohto územia, 32 % dospelých populácie obce má ukončené len základné vzdelanie, 39 % miestnych obyvateľov má učňovské vzdelanie a 25 % má ukončenú strednú školu s

maturitou. Vysokoškolské vzdelanie dosiahli 4 % z celkového počtu dospelých obyvateľov obce. Ide najmä o vysoké školy s poľnohospodárskym a technickým zameraním.

- História obce

Časť Cabaj

Obec je písomne doložená v roku 1248, ale vyvinula sa zo starej slovanskej osady. Patrila nitrianskemu biskupstvu, časť zemianskym rodinám Emódyovcov, Thuróczyovcov, Majthényiovcov a i. V roku 1601 ju vypálili Turci. V 19. stor. pracovali obyvatelia v priemysle v Nitre a na železnici. V roku 1924 bola obec zlúčená s Čáporom, v roku 1939 opäť osamostatnená.

Časť Čápor

Obec sa spomína už v roku 1156, keď bola farskou obcou nitrianskeho archidiakonátu. V roku 1248 patrila Nitrianskemu hradu, od 16. stor. Nitrianskemu biskupstvu v panstve Sládečkovce. V roku 1828 mala 94 domov a 659 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom, košíkárstvom, plietli slameničky a zhotovovali metly. Poľnohospodársky charakter si obec zachovala aj po 1918.

4.4.2 Obec Mojmírovce

- Základné údaje o obci

Názov obce :	Mojmírovce
Okres:	Nitra
Poštová adresa OcÚ:	Námestie sv. Ladislava 931/7, Mojmírovce
Počet obyvateľov:	2 786 (1.1.2010)
Rozloha katastra:	1 987 ha

Obec je prirodzeným strediskom spádových obcí Svätoplukovo, Poľný Kesov, Štefanovičová a Veľká Dolina. Obec Mojmírovce je súčasťou Nitrianskeho samosprávneho kraja. Administratívny vzťah má k okresnému a zároveň ku krajskému mestu Nitra.

- Prírodné zdroje

Geologické pomery, geologický podklad tvoria štvrtohorné (kvartérne) sedimenty z obdobia pleistocénu - spraše a sprašové hliny. Z hľadiska inžinierskeho zatriedenia

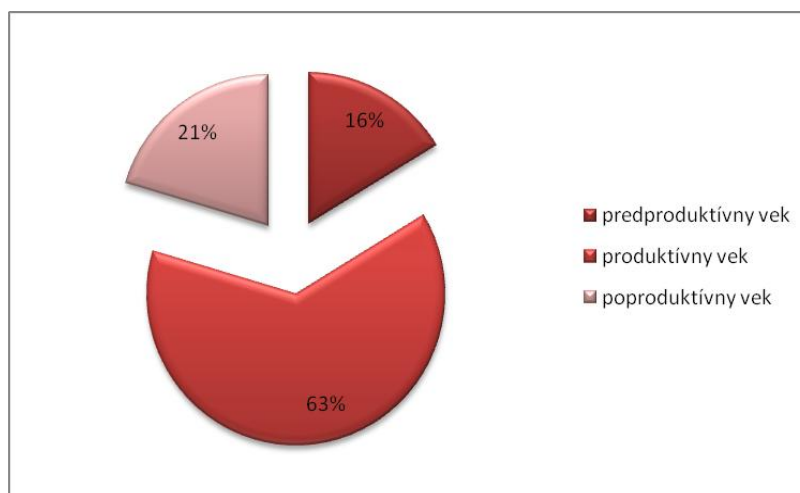
hornín v riešenom území sa nachádzajú súdržné zeminy. Katastrálne územie obce Mojmirovce je oblasťou výskytu artézskych studní s pozitívnou hladinou.

Klimatické pomery, z hľadiska klimaticko-geografického obec patrí do nížinnej klímy, ktorá je charakterizovaná miernou intenzitou teplôt a suchou až mierne suchou klímou, so zrážkami 600-650 mm a rovinným charakterom územia.

Hydrologické pomery, z hľadiska vodohospodárskeho územia patrí obec do povodia rieky Váh. Vodné zdroje predstavujú artézske studne.

▪ Demografia

Ku koncu roka 2007 žilo v obci Mojmirovce 2773 obyvateľov, z toho 51,1% tvoria ženy a 48,9% muži, čo korešponduje s celoslovenským priemerom. Z celkového počtu obyvateľov tvorilo za r. 2005 predproduktívne obyvateľstvo 16,3%, 63,25%-tami bolo zastúpené produktívne a 20,42%-tami poproduktívne obyvateľstvo (obr. 5).

Obr. 5 Veková štruktúra obyvateľov obce Mojmirovce

Zdroj: PHSR obce Mojmirovce, vlastné spracovanie, 2009

Obec Mojmirovce vykazuje nepomer medzi počtom živonarodených a zomrelých a to z dlhodobého hľadiska. Prirodzený prírastok sa za posledných 10 rokov pohybuje prevažne v mínusových hodnotách. V obci Mojmirovce sa až 88% obyvateľstva hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. K evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania sa hlási 37 obyvateľov, čo je 1%. Bez vyznania je 8% obyvateľov, 3% obyvateľov tvoria ostatné náboženstvá. Národnostne možno považovať obec Mojmirovce za etnograficky vyrovnanú, nakoľko až 98% obyvateľstva sa hlási k slovenskej národnosti. Obec Mojmirovce má najväčší podiel obyvateľov so základným vzdelaním – 26%, vzdelanie

učňovské bez maturity má 24% obyvateľov obce. Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou má 13% obyvateľov obce Mojmírovce. Vysokoškolsky vzdelaných je 8% obyvateľov obce.

- **História**

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1156 . Medzi pôvodné názvy obce patria Ylmer (1156), Ilmur (1275), terra Illmer castri Zolgagyeriensis (1277), Urmín (1808), Mojmírovce (1948). V 19. storočí bol v obci zaznamenaný rozkvet remeselníctva. V roku 1871 tu bolo 44 remeselníkov, najviac čižmárov. 20. storočie - okrem II. svetovej vojny - sa nieslo v znamení rozvoja, modernizácie a budovania. Treba spomenúť elektrifikáciu, plynofikáciu, výstavbu čističky odpadových vôd, budovanie kanalizácie, výstavbu regionálnej základnej školy, budovanie komunikácií a chodníkov. Obec zaznamenala aj výrazný rozvoj poľnohospodárstva. Po celospoločenských zmenách v roku 1989 vidieť výrazný rozvoj podnikania. Vznikali malé prevádzky s približne desiatimi zamestnancami, drobné služby, rozvoj školstva a obchodnej siete

4.4.3 Obec Poľný Kesov

- **Základné údaje o obci**

Názov obce :	Poľný Kesov
Okres:	Nitra
Poštová adresa OcÚ:	Poľný Kesov č. 68
Počet obyvateľov:	619 (k 31.12.2006)
Rozloha katastra:	10 223 55 m ²

Obec Poľný Kesov je hraničnou obcou Nitrianskeho okresu, jej extravilán hraničí s okresom Nové Zámky. Má prirodzenú spádovitosť k obci Mojmírovce, ktorá má kvalitnú občiansku vybavenosť, zvlášť v oblasti zdravotníctva a školstva. Z hľadiska pracovných príležitostí má dôležité postavenie mesto Nitra.

- **Prírodné zdroje**

Hospodárske využitie územia je späté predovšetkým s poľnohospodárstvom. V záujmovom území patrí poľnohospodárska výroba medzi najrozšírenejšie aktivity. Nížinná klíma je charakterizovaná miernou intenzitou teplôt a suchou až mierne suchou

klímou, zrážkami 600 – 650 mm a rovinným charakterom územia. Z pôdnych typov majú najväčšie zastúpenie černoze.

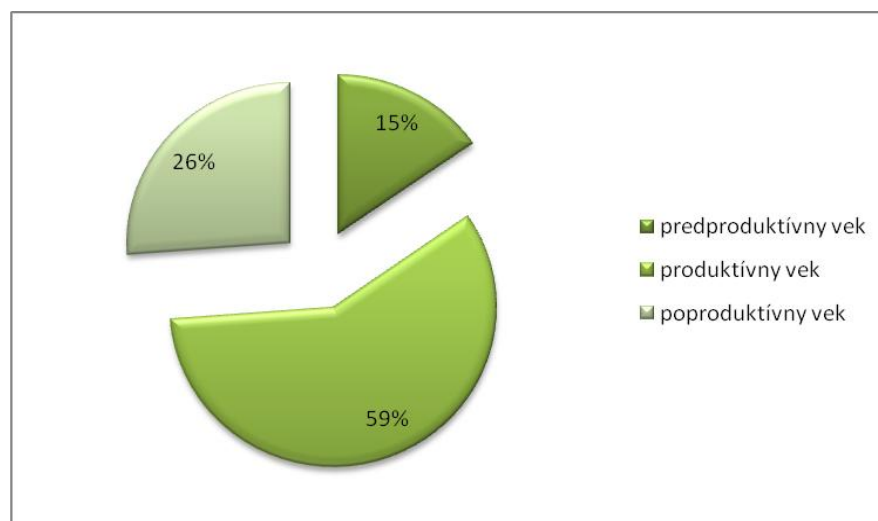
Geologické pomery, geologický podklad sledovaného katastrálneho územia tvoria kvartérne sedimenty z obdobia pleistocénu: spraše a sprašové hliny. Hrúbka kvartérnych sedimentov sa pohybuje od 0 – 20 mm.

Klimatické pomery, z klimaticko-geografického hľadiska územie patrí do nížinnej klímy (s miernou intenzitou teplôt, suchá až mierne suchá).

Hydrologické pomery, z vodohospodárskeho aspektu územie patrí do povodia rieky Váh. Do katastrálneho územia obce zasahuje časť vodnej nádrže Rastislavice a vybudovaný bol menší rybník.

▪ Demografia

K 31.12.2006 žilo v obci Poľný Kesov 619 obyvateľov. V rámci Slovenska i Nitrianskeho okresu možno na základe počtu obyvateľov zaradiť Poľný Kesov k menším obciam. Z celkového počtu obyvateľov žijúcich v obci je 95 obyvateľov (15,35 %) v predproduktívnom veku, 362 obyvateľov (58,48 %) v produktívnom veku a 162 (26,17 %), obr. 6; v poproduktívnom veku. Podľa tejto vekovej štruktúry možno dané územie považovať za regresívny typ sídla.

Obr. 6 Veková štruktúra obyvateľov obce Poľný Kesov

Zdroj: PHSR obce Poľný Kesov, vlastné spracovanie, 2009

V obci Poľný Kesov žijú obyvatelia, ktorí sa v prevažnej miere hlásia k rímskokatolíckemu vierovyznaniu, takže obec možno z hľadiska náboženskej príslušnosti miestnych obyvateľov považovať za typické homogénne sídlo.

K rímskokatolíckej cirkvi sa hlási viac ako 85,8%. Paralelne i z aspektu zastúpenia národnostných menšín je obec homogénnym sídlom. V obci žili - okrem obyvateľov slovenskej národnosti - obyvatelia maďarskej, českej a ruskej národnosti. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Poľný Kesov odzrkadľuje vidiecky charakter tohto územia. 30 % dospeléj populácie obce má ukončené len základné vzdelanie, 42 % miestnych obyvateľov má učňovské vzdelanie a 23 % má ukončenú strednú školu s maturitou. Vysokoškolské vzdelanie dosiahlo až 5 % z celkového počtu dospelých obyvateľov obce.

- **História**

Pôvodné názvy obce 1113 Kezu, 1317 Mezewkezew, 1940 Poľný Kesov, maďarsky Mezökesz. Miestne časti – osady Kesovský Pereš, Nový dvor (majer).

Obec má staré slovanské osídlenie, ktoré sa spomína v roku 1113 v Zoborskej listine. V 15. storočí vlastnili časť obce paulíni z Lefantoviec, časť Kesovskovci a Gutkeledskovci. V polovici 16. storočia obsadili Turci a postavili tu šancové opevnenie. V roku 1599 ju Turci zničili a zanikla, jej územie si rozdelili susedné obce. Na území obce Mojmírovce vznikla osada Horný Poľný Kesov, ktorá mala v roku 1752 18 rodín. Od roku 1940 sa stala obec Poľný Kesov znova samostatnou obcou, do tohto obdobia patrila pod Mojmírovce. V roku 1927 bola vykonaná pozemková reforma.

4.4.4 Obec Svätoplukovo

- **Základné údaje o obci**

Názov obce :	Svätoplukovo
Okres:	Nitra
Poštová adresa OcÚ:	Hlavná 76, Svätoplukovo
Počet obyvateľov:	1319 (k 31.12.2006)
Rozloha katastra:	1390 ha

Obec Svätoplukovo leží v južnej časti Nitrianskej pahorkatiny, pri sútoku Cabajského a Mlynského potoka. Obec je situovaná v centrálnej časti okresu, v rámci nitrianskeho ťažiska osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu. Mesto Nitra je od obce Svätoplukovo vzdialené 12 km severne. Katastrálne územie obce susedí s katastrálnymi územiami piatich obcí (k.ú. Cabaj-Čápor, Dolné Krškany I., miestna časť Nitry, k.ú. Ivánka pri Nitre, k.ú. Mojmírovce, k.ú. Veľká Dolina).

- **Prírodné zdroje**

Obec leží v južnej časti Nitrianskej pahorkatiny. Reliéf je zvlnený až pahorkatinný, územie je odlesnené a intenzívne poľnohospodársky využívané. Nelesná drevinová vegetácia sa vyskytuje vo forme remízok, pásov zelene pozdĺž toku, poľných ciest a medzí.

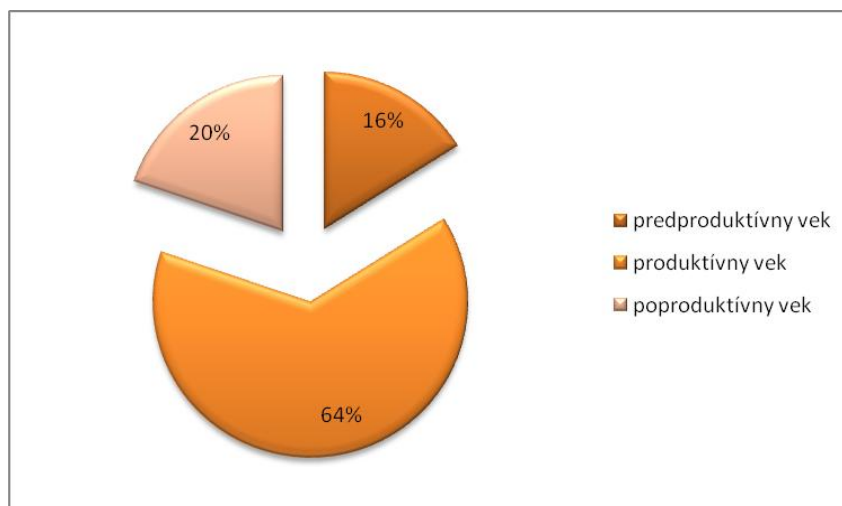
Z geomorfologického hľadiska sa riešené územie zaraďuje do oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina, podcelku Nitrianska pahorkatina. Nadmorská výška v katastrálnom území sa pohybuje od 133 – 212 m n.m.

Hydrologicky patrí dotknuté územie do povodia rieky Nitra. Základ siete vodných tokov na území obce tvorí Cabajský potok (pôvodný názov Cedron). Ďalej územím preteká Mlynský potok, ktorý tečie od Cabajského katastra a v zastavanom území obce Svätoplukovo sa vlieva do Cabajského potoka.

Podľa klimatického členenia Slovenska patrí územie do teplej klimatickej oblasti, s priemerom počtu letných dní 50. Priemerná ročná teplota je 10°C.

- **Demografia**

V období rokov 2001 – 2007 bola v obci s výnimkou roku 2001 každoročne zaznamenaná pozitívna migračná bilancia – viac obyvateľov sa do obce prisťahovalo ako sa z nej odsťahovalo. V roku 2006 žilo v obci Svätoplukovo 1 319 obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov žijúcich v obci je 212 obyvateľov (20%) v predproduktívnom veku, v produktívnom veku 846 obyvateľov (78%) a 261 obyvateľov (16%) v poproduktívnom veku (obr. 7).

Obr. 7 Veková štruktúra obyvateľov obce Svätoplukovo

Zdroj: PHSR obce Svätoplukovo, vlastné spracovanie, 2010

Obyvateľstvo je prevažne slovenskej národnosti (tab.1). Slováci podľa údajov z roku 2001 tvoria 96,58% obyvateľov.

Tab. 1 Skladba obyvateľov podľa národnosti, údaje z roku 2001

Národnosť	slovenská	rómska	česká	maďarská	iná
	1242	25	8	5	6

Zdroj: PHSR obce Svätoplukovo, Vlastné spracovanie, 2010

Z hľadiska náboženského je obec heterogénna. Väčšina obyvateľov sa prihlásila k rímskokatolíckej cirkvi, menšia časť k evanjelickej cirkvi.

- **História**

Obec je nepriamo doložená v roku 1301, priamo v roku 1386. Obec patrila panstvu Jelenec, zemepánmi tu bola rodina Šalgovských. Druhá polovica Šalgova patrila gýmešským Forgáčovcom. V roku 1787 obec mala 65 domov a 759 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom a vinohradníctvom. Za I. ČSR bola obec poľnohospodárskou obcou. V roku 1976 bola obec pričlenená k Mojmírovciam ako miestna časť, opätovne sa osamostatnila v roku 1991.

4.4.5 Obec Štefanovičová

- **Základné údaje o obci**

Názov obce :   Štefanovičová
 Okres: Nitra
 Poštová adresa OcÚ: Štefanovičová 75
 Počet obyvateľov: 287
 Rozloha katastra: 1240 ha

Katastrálne územie obce Štefanovičová o veľkosti 1 240 ha leží v západnej časti Nitrianskeho kraja, v najjužnejšej časti okresu Nitra, na hranici s okresom Nové Zámky. Susedí s katastrálnymi územiami obcí Mojmírovce, Poľný Kesov, Branč a Veľký Kýr.

- **Prírodné zdroje**

Geologické a geomorfologické pomery, obec sa nachádza na juhozápadnom Slovensku na Nitrianskej tabuli, ktorá je súčasťou veľkej Podunajskej nížiny. Leží v nadmorskej výške 140 – 150 m n.m., tzn., že patrí do výškového stupňa nížiny.

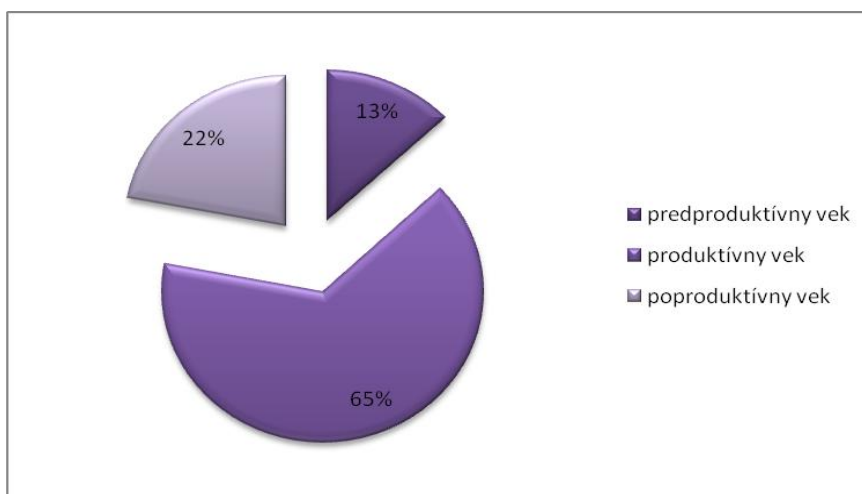
Charakter územia je rovinatý. Geologický podklad územia tvoria kvartérne sedimenty z obdobia pleistocénu spraše a sprašové hlíny.

Klimatické pomery, obec sa svojou polohou zaraďuje do najteplejších oblastí Slovenska. Podnebie má kontinentálny ráz s pomerne krátkymi zimami a vysokým počtom letných dní do roka.

Štruktúra pôdneho fondu obce, v katastrálnom území obce je vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy - až 93,9 % z celkovej výmery. Je to rozsiahly agroekosystém, v ktorom je nízke zastúpenie prvkov krajinnej štruktúry pre dosiahnutie ekologickej stability, ako sú lesné porasty, trvalé trávne porasty a vodné plochy.

▪ Demografia

Obec Štefanovičová patrí k malým obciam. V súčasnosti v nej žije 287 obyvateľov. Obyvateľstvo je jedným z rozhodujúcich rozvojových faktorov obce Štefanovičová. Z analýzy vekovej štruktúry obyvateľstva v obci Štefanovičová vyplýva, že v roku 2007 v porovnaní s rokom 2001 došlo k miernej zmene v jednotlivých vekových skupinách obyvateľstva. Obec začína starnúť a potvrdzuje to aj index starnutia.

Obr. 8 Veková štruktúra obyvateľov obce Svätoplukovo

Zdroj: PHSR, vlastné spracovanie, 2009

V obci je vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním (26,54%) a nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním (6,92%). Vysoký podiel obyvateľstva je aj v kategórii učňovského vzdelania bez maturity (24,61%). Z hľadiska príslušnosti ku konfesiám v obci prevláda rímskokatolícka cirkev (74,2%), pomerne vysoký je podiel obyvateľov (13,1%) sa prihlásilo k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. V obci je 8,1% obyvateľov bez vierovyznania.

- **História**

Pôvodné názvy obce: Taran (1269), Tharanteluky (1293), Taráň (1938), Štefanovičová – maďarsky Felsótarány, Alsótarány (1948). Obec vznikla v roku 1938 zlúčením osád Dolný a Horný Taráň. Bola majetkom zemanov, ktorí sa často menili. Do roku 1935 bola obec pričlenená k Mojmírovciam, ku ktorým sa opätovne pripojila v roku 1986. V roku 1997 sa obec odčlenila od Mojmíroviec a od 1.1.1998 je obec Štefanovičová opäť samostatnou obcou.

4.4.6 Obec Veľká Dolina

- **Základné údaje o obci**

Názov obce :	Veľká Dolina
Okres:	Nitra
Poštová adresa OcÚ:	Veľká Dolina 282
Počet obyvateľov:	660 (31.12.2009)
Rozloha katastra:	1606 ha

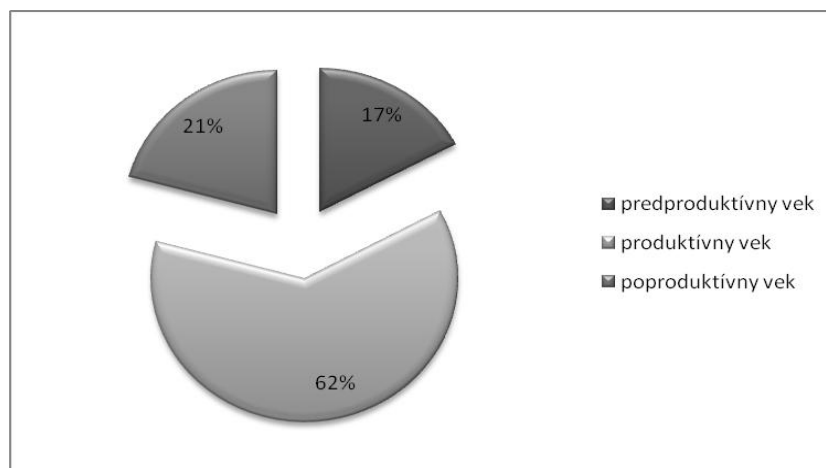
Obec veľká Dolina sa nachádza 17 km juhozápadne od mesta Nitra, 20 km od Nových Zámkov a 20 km od Šale. K obci patria i časti Bačala, Malá Dolina a Taranské Funduše.

- **Prírodné pomery**

Územie je rovinatého charakteru. Nadmorská výška v strede obce je 136 m nad morom a v chotári 120-151 m n.m. obec neoplýva veľkým prírodným bohatstvom. Katastrálne územie je chudobné na povrchové vody. Kataster je z väčšej miery pokrytý agátom, topolmi a krovinami. Nížinná klíma je charakterizovaná miernou intenzitou teplôt a klímou so zrážkami 600-650 mm. Z pôdných fondov majú zastúpenie čiernozeme, ktoré sú najúrodnejšie na Slovensku.

- **Demografia**

Vzhľadom na transformačné zmeny v poľnohospodárstve a zvyšujúcu sa dochádzku za prácou, mení sa funkcia pôvodnej poľnohospodárskej na obytnú. Osemdesiate roky zaznamenali pre obec veľký odliv obyvateľstva. Mnohé mladé rodiny sa vrátili do obce. Dnes obyvateľstvo dochádza za prácou do väčších miest ako Nitra, Galanta, Šaľa a okolitých obcí.

Obr. 9 Veková štruktúra obyvateľov obce Veľká Dolina, údaje z roku 2004

Zdroj: Program rozvoja obce, vlastné spracovanie, 2010

- História

Oblasť okolo vtedajšieho potoka Veľká Dolina uvádzajú staré listiny od prvej polovice 17. storočia. Prvým osídlením boli dva majerské domy. V dôsledku pozemkovej reformy v roku 1927 prichádzajú do osady solventnejší roľníci z rôznych oblastí Slovenska tzv. kolonisti, ktorí po splnení podmienok začali na rozparcelovanej pôde hospodáriť. V tom čase nastáva veľký rozmach Hunyady majera, premenovaného na osadu Veľká Dolina.

4.5 Vplyv podnikania na rozvoj mikroregiónu CEDRON

4.5.1 Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Cabaj - Čápor

Obec Cabaj – Čápor je najväčšia obec mikroregiónu CEDRON. Obec od podnikateľských subjektov získava prostriedky do obecného rozpočtu prostredníctvom vyberania daní – daň z nehnuteľností, budov a pozemkov. Rozvoj sa ďalej prejavuje vo zvyšovaní zamestnanosti v obci ako aj v okolitých obciach, tiež prostredníctvom zlepšenia štruktúry služieb a návštevníkov obce. Obec nepociťuje žiadnu podporu zo strany súkromných podnikateľov (sponzoring, dary, príspevky).

V obci sa nachádza jedno poľnohospodárske družstvo, ktoré sa v posledných rokoch nachádza v úpadku, prejavuje sa to hlavne v neplatení daní obci, ktoré chýbajú v obecnom rozpočte. PD je najväčším zamestnávateľom v obci a preto sa obec snaží vyhovieť požiadavkám poľnohospodárskeho družstva (odpustenie penálov, splátkový kalendár).

Na území obci má sídlo 19 samostatne hospodáriacich roľníkov (tab. 2). Jeden zo SHR, ktorý obhospodaruje 800 ha pôdy, má dobré vzťahy o obcou, požičiava stavebné mechanizmy za zvýhodnené ceny, čo napomáha rozpočtu obci.

Tab. 2 SHR v obci Cabaj-Čápor

Rok registrácie	Meno	Bydlisko / prevádzkareň
1992	Cyril Tkáček	Cabaj 453/1
	Ing. Viktor Baník	Nitra, Novomeského 65 (od 12.12.1994 trvalý pobyt Cabaj 254)
	RNDr. Justína Dubajová	Nitra, Misionárska 8
1993	Ing. Roman Belaník	Nitra, Borská 7 (od 16.01.2002, Cabaj 556)
1994	Alexander Balaník	Svätoplukovo 145
	Ján Šilák	Cabaj 881
	Róbert Illeš	Triebečská 3
	Gabriel Klábik	Cabaj 16
1995	Lesná a poľná cukrárska spol.	
	Jozef Pavlík	Cabaj 1441
	Valéria Hollá	Cabaj 732
1996	Cyril Tkáček	Cabaj 453/1
1998	Ing. Gabriel Sasvák	Bratislava, Butolínska 5
2001	Viliam Kompas ml.	Nitra, Kozmonautov 8
2002	Ľuboš Benček	Cabaj 907
2003	Miroslava Arpášová	Cabaj 396
2004	Ivan Pákozdy	Cabaj 860
2005	Ing. Andrej Kompas	Nitra, Kozmonautov 8
2006	Marián Lenčeš	Cabaj 281 (obnovená od 02.05.2007)
2007	Ing. Štefan Katrenček ml.	Cabaj 414

Zdroj: Obecný úrad Cabaj-Čápor, vlastné spracovanie, 2010

4.5.2 Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Mojmírovce

V obci Mojmírovce sa nachádza viacero podnikateľských subjektov, ktorý sa podieľajú na rozvoji obci a zamestnanosti obyvateľov. Poľnohospodárske družstvo Mojmírovce sa zaoberá rastlinnou, živočíšnou výrobou, vinicami a osivami. Prioritná činnosť je spracovanie hrozna. Predajom vína a zúčastňovaním sa na rôznych súťažiach sa obec dostáva do povedomia verejnosti (etikety), nielen na Slovensku ale aj v zahraničí a tak PD zabezpečuje reklamu obce. Obec spolupracuje s PD na základe „barteru“, družstvo je oslobodené od platenia daní obci a družstvo sa podieľa na rekonštrukčných prácach na území obce (vodovod, kanalizácia, chodníky, cesty a i.), podnik tiež zamestnáva zámočníkov a stolárov, ktorí pomáhajú pri rekonštrukciách.

Firma TAURIS NITRIA, spol.s.r.o., sa zameriava na výrobu tepelne opracovaných a tepelne neopracovaných mäsových výrobkov. Podobne ako PD podieľa sa na rozvoji obce hlavne zamestnanosťou obyvateľov a zviditeľnením obce a to označením svojich výrobkov na etiketách vyrábaného tovaru. Na území sa nachádza Kaštieľ Mojmírovce, s.r.o., v priestoroch ktorého sú vytvorené podmienky na ubytovanie, konferenčné služby i na trávenie voľného času. V obci podnikajú piati SHR, ktorí sa zaoberajú prevažne ovocinárstvom. SHR sa zapojili do programu „Školské ovocie“ na podporu konzumácie ovocia na školách, zásobujú školu v obci i okolité obce ktoré prejavili záujem o projekt.

4.5.3 Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Poľný Kesov

Ekonomická základňa obce je tvorená prevažne súkromným sektorom. Obyvatelia podnikajúci na základe živnostenského oprávnenia podnikajú najmä v oblasti priemyslu a služieb, menšie zastúpenie má poľnohospodárstvo. Rozvoj podnikania ovplyvňuje dobrá geografická poloha v blízkosti okresného mesta. Obyvateľov obce zamestnávajú právnické osoby, a predajňa COOP Jednota. Obec má vysoký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu najmä pre rozvoj športovo – rekreačných aktivít. V minulosti bolo v obci vybudované kúpalisko, ktoré bolo zásobované vodou z termálneho vrtu. Potenciál geotermálnych prameňov nie je v dostatočnej miere využívaný. V blízkosti kúpaliska sa nachádza penzión Emília, ktorý ponúka ubytovacie a stravovacie služby ako aj možnosť využiť saunu a krytý bazén.

4.5.4 Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Svätoplukovo

V štruktúre príjmov prevládajú cudzie zdroje (transfery zo štátneho rozpočtu) nad vlastnými zdrojmi (miestne dane a poplatky).

V obci Svätoplukovo podniká približne 50 občanov na základe živnostenského oprávnenia. Okrem iného sa v obci zaoberajú podnikaním tri právnické osoby, spotrebné družstvo COOP Jednota, ktoré má v obci prevádzku zamestnáva občanov z obce. Najväčším zamestnávateľom občanov obce je spoločnosť LD-Profil, s.r.o., zaoberajúca sa výrobou a montážou plastových okien a dverí.

Spoločnosť zaoberajúca sa výrobou plastových okien sa podieľa na rozvoji obci podporou miestneho futbalového klubu, ktoré podporuje formou finančných príspevkov. V obci sa nenachádza poľnohospodárske družstvo a podniká na území obce jeden SHR, ktorý má z tejto činnosti jediný zdroj príjmu.

4.5.5 Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Štefanovičová

V obci Štefanovičová, je nízky počet podnikateľov. Obec registruje 2 samostatne hospodáriacich roľníkov. V obci v minulosti intenzívne pôsobilo poľnohospodárske družstvo Mojmirovce, ktoré obhospodarovalo poľnohospodársku pôdu v obci a prevádzkovalo aj živočíšnu výrobu.

Kedysi bolo PD Mojmirovce najväčším zamestnávateľom v obci, dnes už zamestnáva iba dvoch ľudí. V obci má pobočku aj spoločnosť BRANKO a.s. NITRA, farma Štefanovičová, ktorá je momentálne najväčším zamestnávateľom. V obci má sídlo spoločnosť Sagoplast s.r.o., ktorá vznikla v roku 1994. Spoločnosť sa zaoberá spracovaním polyetylénu na výrobu polyetylénových hadíc a fólií určených na ďalšie priemyselné spracovanie. Je to malá rodinná firma, ktorá zamestnáva aj obyvateľov z obce. Obyvatelia v produktívnom veku dochádzajú za prácou do okolitých obcí alebo miest. Podnikatelia sa prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom platenia miestnych daní, čo je hlavnou silou ekonomického rozvoja obce.

4.5.6 Vplyv podnikateľských subjektov na rozvoj obce Veľká Dolina

Hlavný príjem do obecného rozpočtu je z platenia daní (daň z nehnuteľnosti, daň z ornej pôdy, budovy, stavby). Na území obce Veľká Dolina má sídlo poľnohospodárske družstvo DOLINA spol.s.r.o, ktoré je najväčším zamestnávateľom obyvateľov. PD zamestnáva obyvateľov aj formou brigádnickej práce hlavne v sezóne zberu. Zameriava sa na rastlinnú výrobu a ovocinárstvo. V obci majú sídlo traja SHR. Občianske združenie EQUIFARM sa zaoberá jazdeckým a usporiadaním súťaží. Iní podnikatelia sa výraznejšie na rozvoji obce nepodieľajú.

5 SWOT analýza

SWOT analýza je metóda, ktorá sa orientuje na silné a slabé stránky a mikroregiónu , ktoré pôsobia na prostredie ako príležitosti a ohrozenia.

Tab. 3 SWOT analýza mikroregiónu CEDRON

<i>SILNÉ STRÁNKY</i>	<i>SLABÉ STRÁNKY</i>
<ul style="list-style-type: none"> - výhodná geografická poloha vzhľadom ku krajskému mestu Nitra - prirodzená spádovitosť obcí mikroregiónu k Mojmirovciam - priaznivé klimatické podmienky pre rozvoj pôdohospodárstva a vinohradníctva - geotermálny vrty - zvyšovanie kvality čistoty vody - nárast domového a bytového fondu - vhodné podmienky pre rozvoj vidieckeho a poznávacieho turizmu - vhodné prostredie pre podnikanie 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizácia mikroregiónu mimo komunikačno – sídelných rozvojových obcí - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda - lokálne zdroje znečistenia zložiek ŽP - erózia poľnohospodárskej pôdy - nízky prírastok obyvateľstva - nedostatočné vybudovanie materiálo – technickej základne pre rozvoj CR - absencia železničnej dopravy - zvyšujúci počet nezamestnaných
<i>PRÍLEŽITOSTI</i>	<i>OHROZENIA</i>
<ul style="list-style-type: none"> - spolupráca s okolitými mikroregiónmi - podmienky pre pestovanie a výrobu ekologicky čistých surovín - podpora bytovej výstavby v obciach a ovplyvnenie migrácie obyvateľstva - zvyšujúci záujem o vidiecku turistiku a agroturistiku - potenciál pre rozvoj vidieckeho a poznávacieho turizmu - vytvorenie cyklotrás a ich napojenie na existujúce trasy - využívanie geotermálnych prameňov ako alternatívny zdroj energie 	<ul style="list-style-type: none"> - nízka ekologická stabilita riešeného územia - zhoršenie kvality zložiek ŽP - útlm poľnohospodárskej výroby - slabý rozvoj marketingu územia a poskytovania služieb ohrozuje rozvoj CR - rast dlhodobej nezamestnanosti - zvyšovanie možnosti nelegálnej práce

Vlastné spracovanie, 2009

Záver

Podnikanie je hybnou silou každého regiónu, nakoľko vytvára priestor pre činnosť jednotlivcov a kolektívov, poskytuje možnosti pre využívanie ich schopností v podmienkach regiónu. Taktiež umožňuje uspokojovať individuálne a spoločenské záujmy a potreby.

Medzi dôležité determinanty podnikateľskej úspešnosti možno zaradiť najmä faktory ku ktorým patrí: organizačná, ekonomická komplexnosť podnikateľa, vhodná organizačná štruktúra, stabilita kvalifikačnej úrovne rozhodovacie právomoci, systém hmotnej zainteresovanosti a osobnej stimulácie predovšetkým manažérov a manažérska komunikácia. Značný vplyv a podiel na úspešnosti predstavuje aj informačný systém medzi manažérmi navzájom a v neposlednom rade z hľadiska vplyvu rozvoja regiónov má aj vzájomná kooperácia, integrácia a koncentrácia kapitálu podnikateľských subjektov v regióne.

Pre regionálny rozvoj a jeho realizáciu je nevyhnutné rešpektovať a dodržiavať legislatívu pre regionálny rozvoj.

Vo vzťahu k stanovenému cieľu predloženej diplomovej práce možno konštatovať, že za účelom hospodárskeho využitia územia a podmienok skúmaného mikroregiónu CEDRON je predovšetkým spätosť s poľnohospodárstvom. Poľnohospodárska výroba patrí k najrozšírenejším aktivitám daného regiónu. Ťažiskovou dopravou daného regiónu je autobusová doprava.

V dôsledku transformačných procesov po roku 1990 región pociťuje negatívny dopad sociálno- ekonomických zmien, ktoré sa najviac prejavujú formou nezamestnanosti, zníženia príjmov a zvyšovania cien. V mikroregióne CEDRON je málo pracovných príležitostí a podnikateľské subjekty daného regiónu ich poskytujú minimálne. Prevažnú časť pracovných príležitostí poskytuje poľnohospodárska výroba (PD Mojmírovce, PD Cabaj-Čápor, PD Svätoplukovo, PD DOLINA spol.s.r.o.), ktorej podmienky sa menia, poľnohospodárstvo upadá, znižuje sa najmä živočíšna výroba a tým aj počet zamestnancov a pracovných príležitostí. V regióne pretrváva malý rozvoj priemyselnej výroby, malý rozvoj malého a stredného podnikania a malá tradícia cestovného ruchu.

V rámci riešenej problematiky sme zistili, že podnikanie a jeho vplyv v danom mikroregióne sa prejavuje v týchto oblastiach:

- v oblasti platenia daní z majetku miestnym obyvateľstvom
- v oblasti zamestnanosti, ktoré je minimálne

- v oblasti sponzorstva, ktoré je zanedbateľné
- v oblasti poskytovania služieb podnikateľskými subjektami pre obyvateľov daného mikroregiónu
- v oblasti rozvoja obchodno - záväzkových vzťahov
- v oblasti sporadickej pomoci (preprava, drobné stavebné práce) a pod.

Aj napriek výhodnej polohe mikroregiónu CEDRON určité nedostatky a problémy v regióne pretrvávajú a preto v záujme jeho ďalších rozvojových predpokladov odporúčame nasledovné opatrenia.

Pri jeho realizácii je dôležité vychádzať z cieľov legislatívnych podmienok podpory regionálneho rozvoja. Tieto jednotlivé podmienky nie je možné nadradovať medzi sebou a uprednostňovať len niektorú z nich. V záujme rozvoja regiónu je preto potrebné tieto podmienky realizovať komplexne.

V závislosti od charakteru a konkrétnych podmienok mikroregiónu, ale aj iného regiónu odporúčame nasledovné opatrenia:

- proklamačné vyhlásenie pre rozvoj z hľadiska účelu a rozvoja regiónu po vykonaných voľbách do orgánov jednotiek územnej samosprávy aj realizovať
- predvolebné sľuby realizovať a splniť
- zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva riešiť technickou infraštruktúrou
- vyhotoviť náčrt, snímku zastavaných pozemkov v obci
- vplyv podnikania by malo vplývať a prispievať na vytváranie a zabezpečenie dostatku pracovných príležitostí a tým aj primeraných príjmov pre vidiecke obyvateľstvo
- z hľadiska ďalšieho rozvoja podnikania je potrebné zachovávať ekologický prístup a udržateľný rozvoj regiónov, vidieckych oblastí
- zabezpečiť rýchlejší postup usporiadania pozemkového vlastníctva z dôvodu lepšej organizácie využitia poľnohospodárskej pôdy za účelom podnikania na pôde a to tak, aby pozemkové úpravy boli riešené pre celé katastrálne územie tej ktorej obce
- dodržiavať a kontrolovať plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja daného regiónu
- monitorovanie plnenia hospodárskeho a sociálneho programu
- efektívnejšie využívať prostriedky zo štátneho rozpočtu
- aspoň jedenkrát za rok zvolať verejné zhromaždenie za účasti vyšších orgánov za účelom zistenia názorov, podnetov ako aj požiadaviek obyvateľov daného regiónu.

- zvyšovať zamestnanosť v regióne prostredníctvom lepšieho využívania cestovného ruchu

V týchto opatreniach možno vidieť faktory ďalšieho rozvoja daného mikroregiónu.

Zoznam použitej literatúry

- ÁRENDÁŠ, Marek a kol. 1997. *Základy ekonómie*. Nitra: SPU, 1997. 393 s.
- BALÁŽOVÁ, Eva. 2005. *Regionálny a miestny marketing*. Nitra: SPU, 2005. 47 s.
- BANDLEROVÁ, Anna. 1996. *Legislatívne predpoklady podnikateľskej činnosti v poľnohospodárstve SR*, Záverečná správa výskumného projektu E-19. Nitra: VŠP, 1996. 76 s.
- BELAJOVÁ, Anna – BALÁŽOVÁ, Eva. 2004. *Ekonomika a manažment územných samospráv*. Nitra: FEM SPU, 2004. 185 s. ISBN 80-6097-583-7.
- BELAJOVÁ, Anna – FÁZIKOVÁ, Mária. 2005. *Regionálna ekonomika*. 3. nezmen. vyd. – Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita. 2005. 245 s. ISBN 80-8069-513-X.
- BEZÁKOVÁ, Lýdia. a kol. 2008. *Základy práva*. 1. upravené vyd., Nitra: SPU, 2008. 124 s. ISBN 978-80-552-0153-5.
- BEZÁKOVÁ, Lýdia a kol. 2010. *Základy práva*. 2. upravené a prepracované vydanie, Nitra: SPU, 2010. 138 s. ISBN 978-80-552-0339-3.
- BEZÁKOVÁ, Lýdia. 1998. *Legislatívne zabezpečenie podnikania*, medzinárodné vedecké dni 98, 1998 ISBN 80-71-37-4849.
- BIELIK, Peter. 1997, *Ekonomika podnikov*. Nitra: VES SPU Nitra, 1997. 86 s. ISBN 80-7137-361-3.
- BLAAS, Gejza a kol. 1999. *Analýza vývoja poľnohospodárstva a potravinárstva v období rokov 1990-1998*. Bratislava: VÚEPP. 1999. 184 s. ISBN 80-8058-121-5.
- CIBÁKOVÁ, Viera – STRÁŽOVSKÁ, Elena. 1994. *Podnikanie v službách a v obchode*. Bratislava: SOFA, 1994. 163 s. ISBN 80-85752-17-4.
- DŘÍZOVÁ, Elena. 1999. *Verejná správa*. Nitra: UKF, 1999.. ISBN 80-8050-247-1.
- FÁZIKOVÁ, Mária. 2007. *Prednášky z predmetu Rozvoj vidieka*. Nitra: SPU (ca 2007).
- GOZORA, Vladimír. 2005. *Podnikový manažment*. Nitra: SPU, 2005. 193 s. ISBN 80-8089-462-1.
- GOZORA, Vladimír – KRETTNER, Anton. 1993. *Podnikateľstvo a poradenstvo v PPK*. Nitra: VES SPU, 1993. 155 s. ISBN 80-7137-139-4.
- GURČÍK, Ľubomír. 2004. *Podnikateľská analýza a kontroling*. Nitra: SPU, 2004. 263 s. ISBN 80-8069-449-4.
- HAMALOVÁ, Marta. 1995. *Ekonomika miest a obcí*. Bratislava: Ekonomická univerzita, 1995. 158 s. ISBN 80-225-0610-9.

- ILKOVÁ, Zuzana - BANDLEROVÁ, Anna. 2004. *Obchodné právo*. Nitra: SPU, 2004. 201 s. ISBN 80- 7137-861-5.
- JARÁBKOVÁ, Jana. 2007. *Vybrané kapitoly z cestovného ruchu*. Nitra: SPU, 2007. 131 s. ISBN 978-80-8069-950-5.
- KOPÁL, Ladislav – URMÍN, František. 1994. *Živnostenské podnikanie*. Bratislava: EPOS, 1994. 328. ISBN 80-85703-75-0.
- KOŠIČIAROVÁ, Soňa. 2002. *Právo životného prostredia všeobecná časť*. Šamorín: Heuréka, 2002. 375 s. ISBN 80-968567-5-8.
- KOVÁČ, Milan. 2003. *Základy malého podnikania*. Košice: TU, 2003 [cit. 2010-04-23]. 156 s. Dostupné na: <<http://www.scribd.com/doc/6594144/podnikanie>>.
- MARIŠOVÁ, Eleonóra a kol. 2002. *Správne právo hmotné a procesné*. Nitra: SPU, 2002. 155 s. ISBN 80-8069-124-4.
- MORHÁČOVÁ, J. 2002. Podnikatelia radia novým ministrom. *In Pravda*, roč. 12, 2002 č. 250.
- OVEČKOVÁ, Oľga a kolektív. 2005. *Obchodný zákonník, Komentár*. Bratislava: Jura Edition, 2005. 817 s. ISBN 80-8078-027-7 817.
- PAPCUNOVÁ, Viera – BALÁŽOVÁ, Eva. 2006. *Majetok obcí*. Nitra: SAPV, 2006. ISBN 80-89162-19-3.
- POSLUCH, Marian – CIBULKA, Ľubor. 2006. *Štátne právo Slovenskej republiky, 2.vyd.* Heuréka, 2006. 335 s. ISBN 80-89122-31-0.
- SEDLÁK, Mikuláš. 1995. *Podniková ekonomika*. Bratislava: Elita, 1995. ISBN 80-85323-73-7
- TORMA, Pavol – DERCO, Ján. 2007. *Marketing v cestovnom ruchu*. Košice: ASM, 2007. 101 s.
- TVRDOŇ, Jozef – HAMALOVÁ, Marta – ŽÁRSKA, Elena. 1995. *Regionálny rozvoj*. Bratislava: Ekonóm, 1995. ISBN 80-225-0671-0.
- ZOBORSKÝ, Ivan, Mojmír. 2006. *Ekonomika poľnohospodárstva*. Nitra: SPU, 2006. 319 s. ISBN 80-8069-758-2.

Zákon č. 83/1990 Zb. Federálneho zhromaždenia Československej socialistickej republiky z 27. marca 1990 o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 105/1990 Zb. Federálneho zhromaždenia Česko-slovenskej federatívnej republiky z 18. apríla 1990 o súkromnom podnikaní občanov.

Zákon č. 138/1991 Zb. Slovenskej národnej rady z 20. marca 1991 o majetku obcí.

Zákon č. 219/1991 Zb. Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky z 17. mája 1991, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov.

Zákon č. 455/1991 Zb. Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky z 2. októbra 1991 o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon).

Zákon č. 513/1991 Zb. Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky z 5. novembra 1991 obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 136/2001 Z.z. Národnej rady Slovenskej republiky z 27. februára 2001 o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 302/2001 Z.z. Národnej rady Slovenskej republiky zo 4. júla 2001 o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch).

Zákon č. 416/2001 Z.z. Národnej rady Slovenskej republiky z 20. septembra 2001 o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky.

Zákon č. 503/2001 Z.z. Národnej rady Slovenskej republiky z 18. októbra 2001 o podpore regionálneho rozvoja.

Zákon č. 612/2002 Z.z. Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení.

Zákon č. 515/2003 Z.z. Národnej rada Slovenskej republiky z 5. novembra 2003 o krajských úradoch a obvodných úradoch o zmene a doplnení niektorých zákonov.

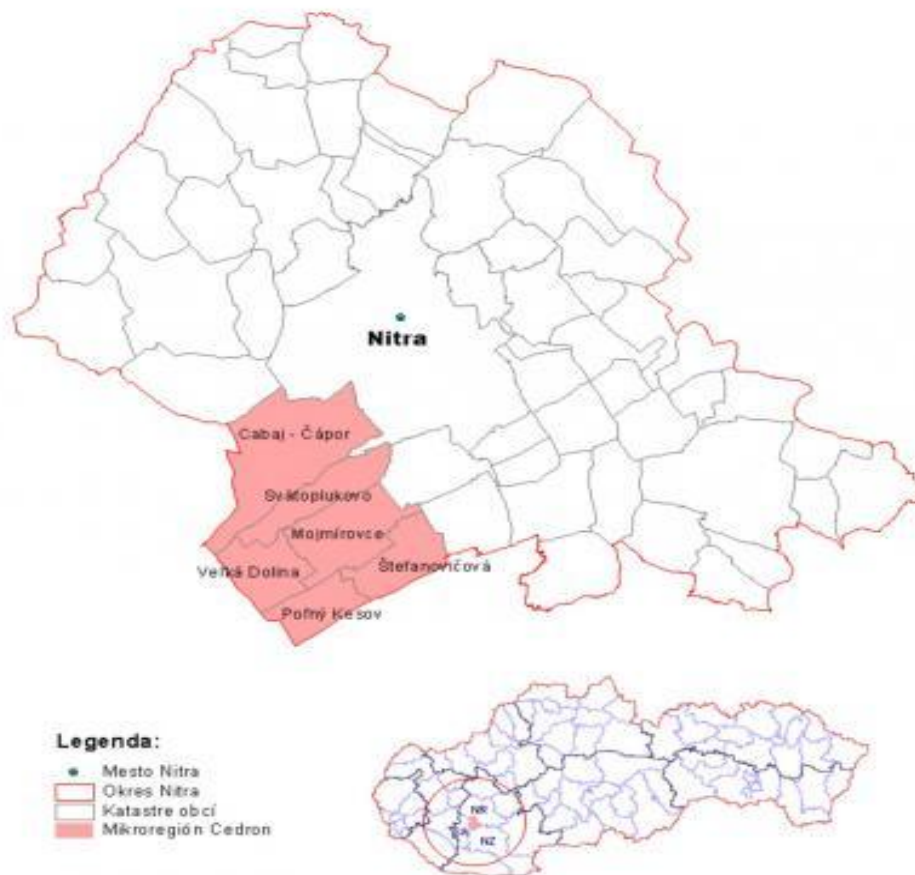
Zákon č. 530/2003 Z.z. Národnej rady Slovenskej republiky z 28. októbra 2003 o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých.

Zákon č. 583/2004 Z.z. Národnej rady Slovenskej republiky z 23. septembra 2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Prílohy

Príloha 1

Obr. 10 Mikroregión CEDRON

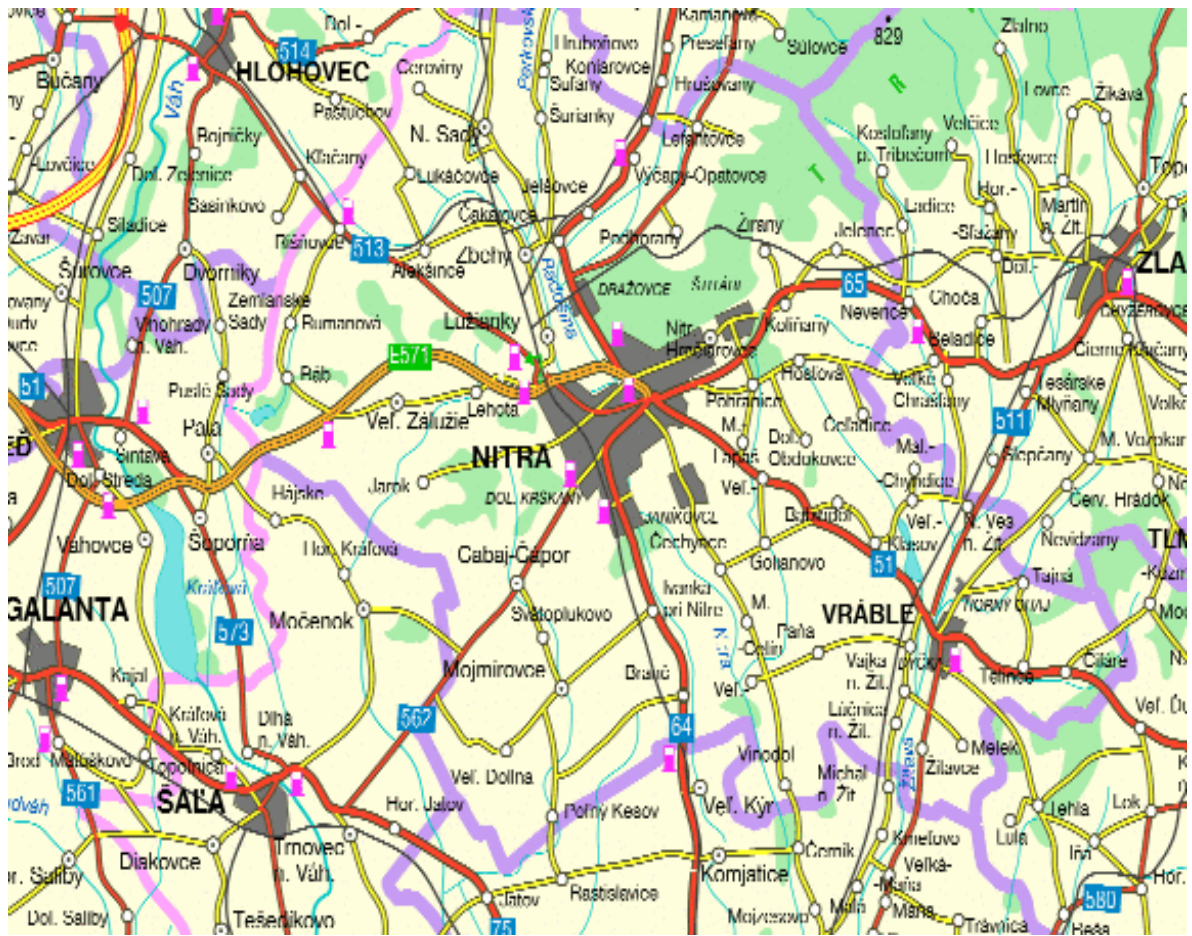

MIKROREGIÓN CEDRON

Širšie vzťahy
M 1: 250 000

Obr. 11 Vymedzenie územia

Príloha 3

Obr. 12 erb obce Cabaj-Čápor

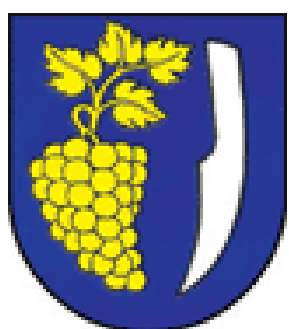
Obr. 13 erb obce Mojmirovce

Obr. 14 erb obce Poľný Kesov

Obr. 15 erb obce Svätoplukovo

Obr. 16 erb obce Štefanovičová

Obr. 17 obce Veľká Dolina

Príloha 3, Cabaj - Čápor

Obr. 18 Wagnerov kaštieľ

Obr. 19 Základná škola

Obr. 20 Poľnohospodárske družstvo

Príloha 4, Mojmírovce

Obr. 21 Vinice

Obr. 22 Základná škola

Obr. 23 Kaštieľ Mojmírovce

Obr. 24 Koniareň

Obr. 25 Obecný úrad

Obr. 26 Kúpalisko

Obr. 27 Penzión L

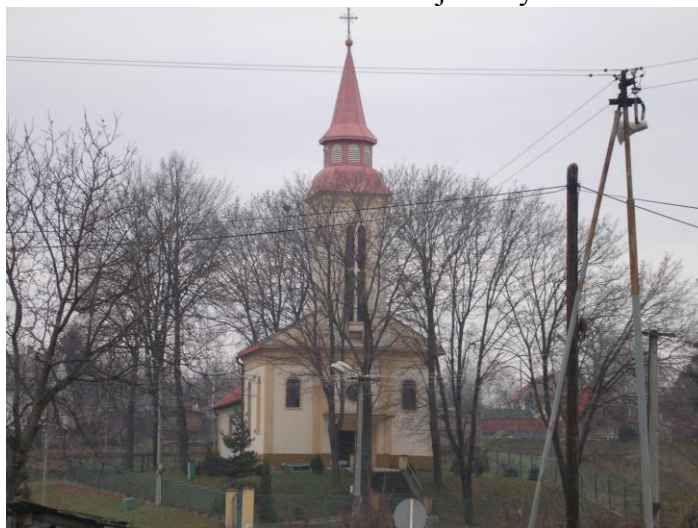

Príloha 6, Svätoplukovo

Obr. 28 Artézska studňa

Obr. 29 Kostol Ružencovej Panny Márie

Obr. 30 Futbalové ihrisko

Obr. 31 Obecný úrad

Obr. 32 Poľnohospodárske družstvo

Obr. 33 Spoločnosť Sagoplast s.r.o.

Obr. 34 Obecný úrad

Obr. 35 Kostol sv. Petra a Pavla

Obr. 36 Kostol sv. Petra a Pavla (pohľad z boku)

